

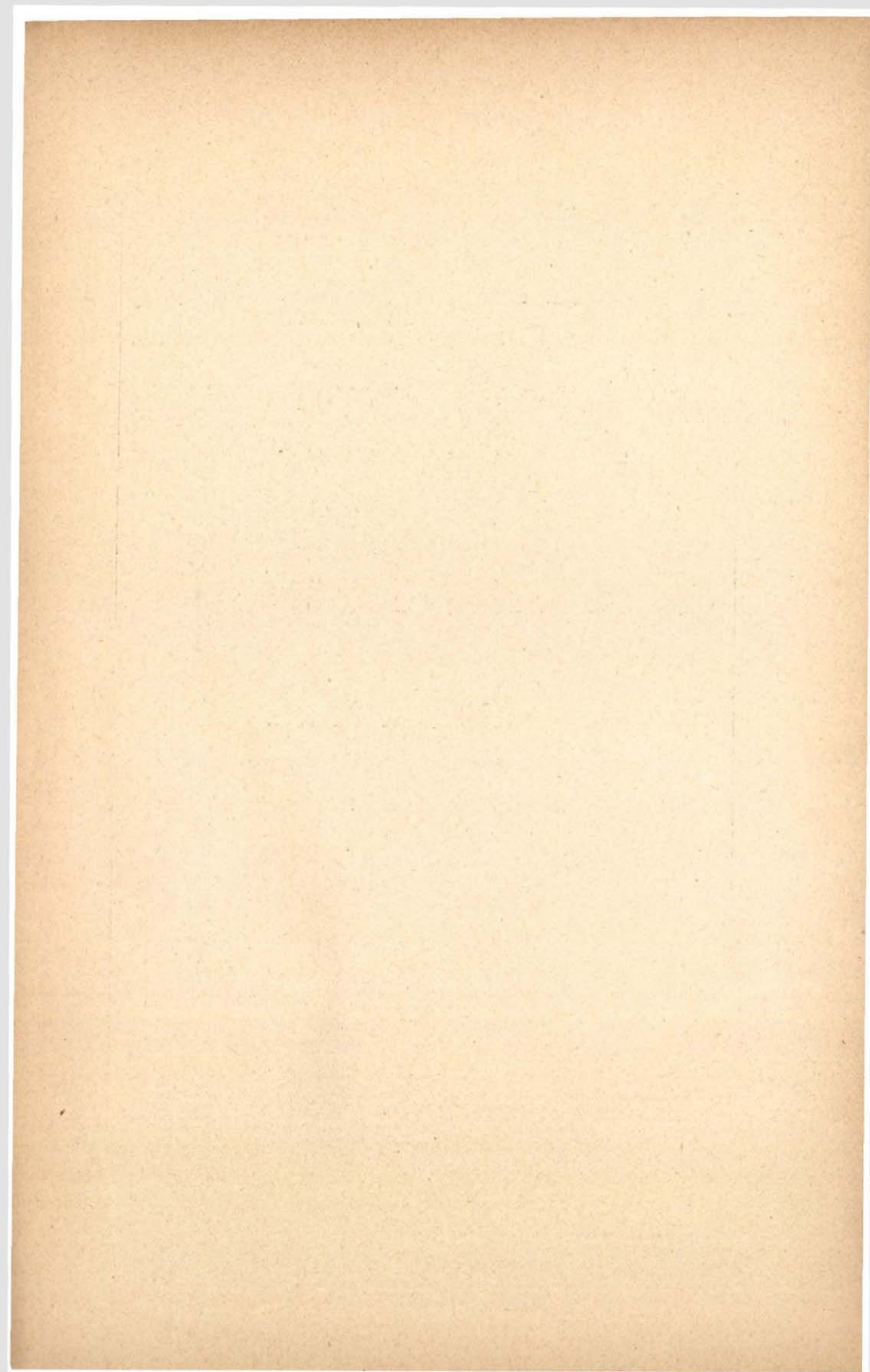
A
BUDAPESTI ÁG. HITV. EVANG.
MAGYAR ÉS NÉMET EGYHÁZGYŰLEKEZET
NÉP- ÉS POLGÁRI ISKOLÁJÁNAK

ÉVI ÉRTESITŐJE

AZ 1901/1902. TANÉVRŐL.

2
XXIII. évfolyam.
6

BUDAPEST, 1902.
MÜLLER KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJA
II., Fbg. Albrecht-út 3-5.

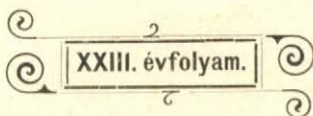

A

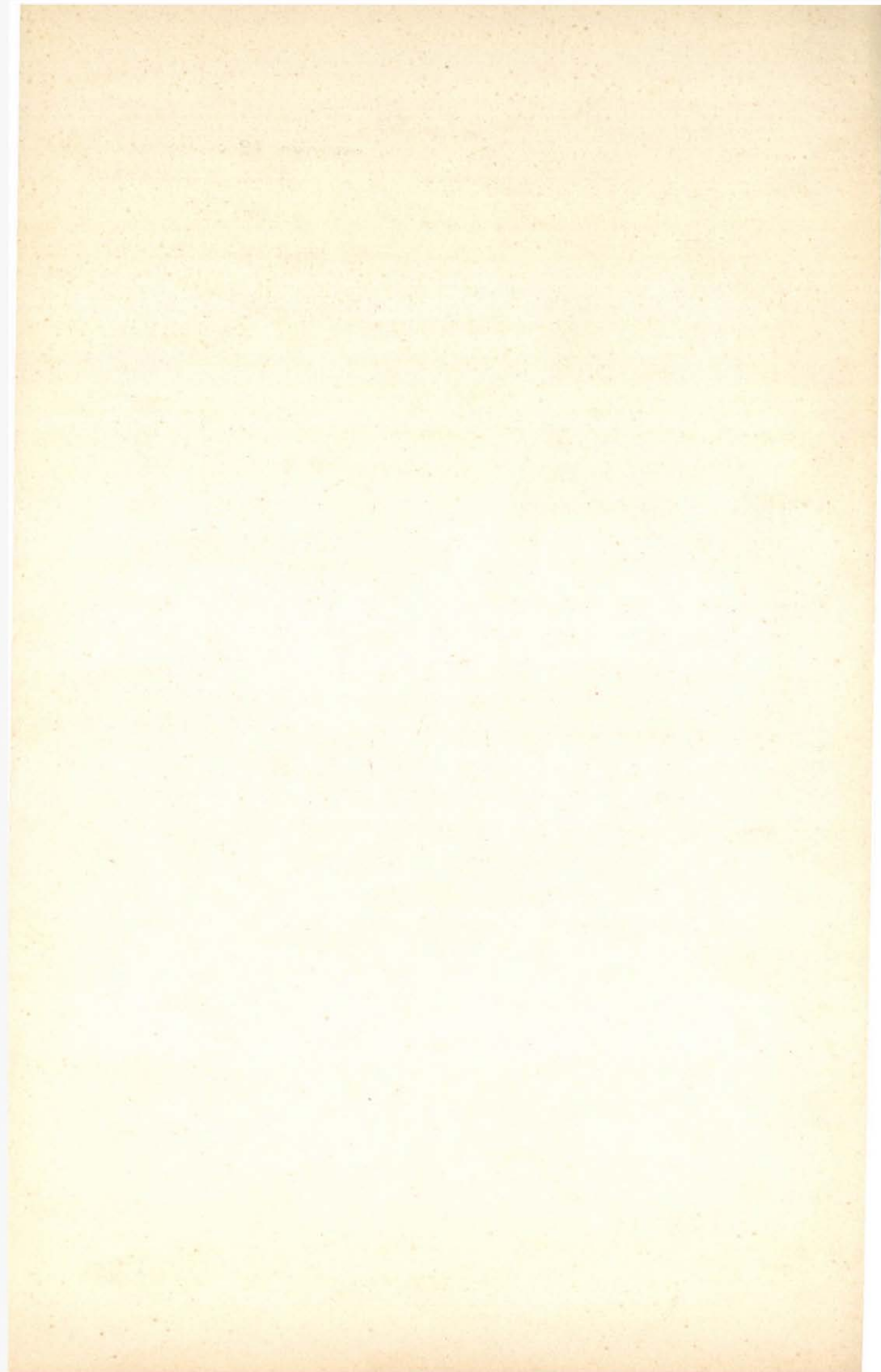
BUDAPESTI ÁG. HITV. EVANG.
MAGYAR ÉS NÉMET EGYHÁZGYÜLEKEZET
NÉP- ÉS POLGÁRI ISKOLÁJÁNAK

ÉVI ÉRTESÍTŐJE

AZ 1901/1902. TANÉVRŐL.

BUDAPEST, 1902.
MÜLLER KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJA
II., Fhg. Albrecht-út 3-5.

Egy-két szó a kedves Mamákhoz!

Negyven éve, hogy a tanítói pályán működöm, neveléssel és oktatással foglalkozom, és miután ezen hosszú idő alatt csaknem kizárólag leányokat tanítottam, hozzájárultam csekély erőmhez képest 2000-nél több honleánynak neveltetéséhez és kiképzetéséhez. Hogy mennyire megöregedtem e hosszú idő alatt, azt látom, midőn most már akárhány volt növendékem unokáit tanítom; de látom és tapasztalom azt is, mennyire mások a jelenkor leányai, gyermekei, mint a milyenek voltak félszázaddal ezelőtt. A mamák jól lehet okosabbak, képzetebbek, de gyengébbek, elnézőbbek is. Nevelési elvek tekintetében csaknem teljesen tájékozatlanok és gyermekeik hibái iránt vakok.

Ne vegyék azért rossz néven tőlem, ha részint tapasztalataim tárházából, részint elismert paedagogusok irataiból egyet — mást meritek, papírra vetek, kérvén a kedves mamákat, hogy gyermekeik érdekében figyelembe is vegyék!

Ezuttal főképen arról akarok szólni, hogy mennyire kell óvatosaknak lennünk, a gyermekek akár megdicsérésénél, akár feddésénél.

Ha valahol, úgy különösen a nevelésnél áll ama szállóigének igazsága, hogy igen sokszor csekélynek látszó oknak nagy okozata lehet, mindazonáltal nagyon ritkán vesszük tekintetbe, hogy minden, a mit a gyermek lát,

hall, tesz, az lelkére hat és nyomokat hagy hátra, melyek gyakran vészterhesebbek lehetnek, semhogy az ember gondolná.

Ha a gyermek sétálás közben a kirakatok előtt megállva, a kiállított erkölcstelen, vagy torzképeken gyönyörködik, nem mótelyezheti e meg egyik vagy másik képecske ártatlan lelkét? — Ha a gyermek égő gyújtószálat, avagy gombostűt, madzagot, tiszta papirlapokat, vagy másefféle értéktelennek látszó tárgyakat eldob, elhány és tel nem vesz, nem látszik-e abból a rendetlenséghez való hajlam? Ha a gyermek szellemeseknek látszó élczetek utánmond, vagy hallott rossz szókat, gúnyneveket ismétel, és hozzátartózoí ezen még nevetnek a helyett, hogy gáncsolnák, vagy ha a mint az akárlányszor tapasztalható, — az ilyen 5 éves kis »bubit« még meg s dicsérik, ha jó gorombán visszavág és illetlenül beszél a cselédekkel, nemde a durvaságot nevelik fel benne? Avagy, ha a kis piczinek valamely tárgyat adunk a kezébe, és aztán vele incselkedve, azt megint el akarjuk venni tőle és mosolyogunk, ha ellen-szegül, nem vetjük-e meg az ilyen incselkedéssel az akaratosság, dacz, önfejűség és elbizakodottság csiráját? Bizony nagyon sok dolog van, mely igen ártatlannak látszik és mégis nagy erkölcsi romlást eredményezhet.

De a milyen ártalmas lehet a csekélységeknek látszó dolgok befolyása a rosszra, épen olyan üdvös lehet az a a jóra nézve is.

Koszorús költőnk anyjáról tudjuk, hogy nagyon szeretete a virágokat és kis fia, ha kint legeltette a libákat, mennél több virágot szedett, hogy anyját ezzel megörvendeztesse. Nemde ezáltal tanulta mindinkább megismerni a virágok természetét, a mi aztán később gyönyörű szép virágregéinek megírására ösztönözte? Avagy Linné, a híres természetbuvár, nem anyjának köszönhet-e, hogy világhírű botanikussá lett, mert az anya fiának bölcséjét naponként

szép virággal diszította? Vagy ha a kis bábé a napi munkájáról fáradtan hazatérő papuskának a házi sipkáját hozza, a hintaszékét igazítja, az estilapot nyújtja, — avagy, ha a gyermekek a beköszöntő vendéget nyájasan üdvözlnek, és minden nekik nyújtott tárgyat meg kell k"szönniök és mindent, a mit óhajtanak szépen kérniök kell, mindez nagyon kevés fontossággal bíró szoktatásnak látszik és mégis nemde ezek által vettetik meg a kegyeletnek, háladatos-ságnak, szolgálatra készségnek sze ényiségnek és egyéb erényeknek az alapja?

Azon dolgokhoz, melyeknek nem igen nagy fontosságot tulajdonít a család, de gyakran az iskola sem, tartózik a gyermekek megdicsérese is. A dicséretnek hatását az igazi nevelő nem fogja becsmérelni, mert tudja, hogy a helyén való dicséret a gyermek szívében a jónak és nemesnek virágait fakaszthatja. Gyermekelet, mely nem hallja a dicséretnek nyájas szavát borús naphoz hasonlitható, míg sokszor egy szíves szócska varázsként hat és egy szeretetnélküli bánásmód által elkeserített gyermek lelkét úgyszólván teljesen átalakítja. Ismerek egy dajka leányt, ki, mert árva volt durva idegenek közt nőtt fel, de a kit az asszonya egyszer szorgalma, tisztasága és szolgálatra készsége miatt számos vendég előtt nyilvánosan megdicsért, mire a szegény leány arcza csak úgy ragyogott az örömtől és háladatosságból e nyájas szavakért, a milyeneket, talán még életében sem hallott, azóta is szolgálja e családot, még pedig oly ragaszkodással, hogy bármely tagjáért úgyszólván még tűzbe is menne. Iskolánk életéből is eszembe jut erre egy példa. Volt egy harmadik osztályos leányka, a kit szeleburdias macskakaparása miatt sokszor kellett megbüntetnem; de ez mitsem használt, megpróbáltam végre a dicsérettel. Egyszer valamivel szebben írt; ekkor így szóltam hozzá: »Lám, most nagyon iparkodtál; oly csinosan, szépen és tisztán írtál, hogy nem is hiszem, hogy magad irtad.« Ettől fogva valóságos halálalmegvetéssel neki

esett az írásnak és a tanév végén az osztály legszebb írói közé tartozott.

A dicséretnek azonban csak akkor van áldása s hatása, ha okkal-móddal alkalmazzuk. Első kérdésünk tehát az: mit is lehet és kell megdicsérnünk? Vannak szülők, kik csaknem mindent dicsérnek gyermekeiken. Milyen fűrtös a haja, sugárzó a szeme, piros az orcája, milyen jól áll a ruhája és ha már beszélni kezd, milyen okos a bábé. Minden eldadogott szócskát szellemesnek, reménykeltőnek találnak; de még a rosszat is tömjénnel takarják. Így az ellenszegülést, daczoskodást akaraterőnek, jellemszilárdságnak, haragos, mérges viselkedését nemes felindulásnak tekintik. Ha pajtásaival ingerkedik, az állatokat kinozza: abban a fejlődő elszántságnak, bátorságnak jelét látják; ha a kis torzonborz játékszereit szétrombolja, abban vizsgálódó, kutató természete nyilvánul; ha valamely elkövetett csintalanságból nevetséges módon kivágja magát a kis gézengúz, dicsérik a családfintaságát, furfangosságát. Hát még a kedves vendégek, jó nénikék mennyire ömlengenek, hogy a szülők kedvében járjanak: «Oh, milyen bájos, kecses ez a gyermek!» És ha erre a papa még azt válaszolja: «Oh igen, valóságos angyal ez az én szemem fénye», tessék csak nézni, hogyan ragyog a mama szeme örömében.

Megengedem, hogy vannak csoda gyermekek, kikben már korán nyilvánul valamely szellemi tehetség, lelki adomány; és ennek örülhetnek is a szülők, de nem kell még azért dicshymnusokkal elhalmozni és benne a dölyfösséget, önhittséget nagyra nevelni. A ki a budapesti gyermekeken szemlét tart, bámulhatna, milyen sok ily csoda gyermeket fog itt találni. Egy 4 éves médi hall valamely fülbemászó dallamot, utána dudálja, még tán a zongorán is ügyesen lebillegtetí kis ujjacskájával és megvan a — zseni. A kis művészt dédelgetik, megjutalmaz-

zák és a szülők úsznak boldogságukban. Ez még hagyján, hiszen a kis kedvencz jelét adta szellemi rugékonyságának. De aztán, ha jönnek a rokonok, a házibarátok, a kis művésznek produkálnia kell magát s a jelenlevők csodálkoznak, kötelességszerűen tapsolnak és sorra agyon csókolgatják. És ebben van a hiba. Ha ilyen jelenetek ismétlődnek, felköltik és ápolgatják a gyermekben azt a balhiedelmet, hogy ő valamely rendkívüli lény és csakhamar látszik ennek káros hatása a jellemén: képzelődő, követelő, tolakodó, önhitt lesz és durczáskodik, ha nem tüntetik ki minden alkalommal.

No tehát — azt fogják már most kérdezni — vajjon mit kell megdicsérnünk? Mindenekelőtt az igaz kötelesség teljesítést. Ha valamely középszerű gyermek szorgalom és iparkodás által előre halad; ha serényen dolgozott és csábító pajtásaira nem hallgatott; ha tudott magán uralkodni és csendesen megnyugszik, midőn akaratát, kívánságait nem teljesítik; ha beteg testvérkéjével szeretetteljesen játszik, ha siránkozó öcscsével szívesen foglalkozik, ha felnőttek iránt illedelmesen viselkedik, ha özsonnáját szegény pajtásával megosztja, ha didergő, megkínzott állatokon könyörül ilyenkor bizony helyén van a nyájas, dicsérő szó, főleg ha ez által a gyermek annak tudatában megtartatik, hogy azt megérdemelte. De miután a dicséretet tüzes, részegítő borhoz hasonlítják, a a gyermek czukorsüteményének mondják, magától érthető, hogy nem szabad vele gyomrát terhelni, azaz nem kell tulságos gyakran és minden kicsiségért dicsérni, nehogy a jóra való törekvés «stréberséggé» fajuljon. Eleget vétkeznek e tekintetben a filantrop paedagógusok s a tanító nénikék is, kik minden jó feleletért, csendes magaviseletért jutalmi képecskéket, kilüntető csokrokat, érdemjelvényeket osztogatnak, mert a kilüntetés efféle pazarlása folytán a gyermek a fősulyt nem a kötelesség derék teljesítésére, hanem az érdemjel elnyerésére helyezi, mi

által nevetséges, nyomorúságos dicsvágy fejlődik ki benne, sőt sokszor az undorító, hunyászkodó képmutatásnak alapja is megvettetik. Végre az sem helyeselhető, ha, midőn dicsérünk, összehasonlítást teszünk, pld. azt mondván: »Te Pistika derék fiu vagy; nem olyan, mint ez a lusta, rendetlen Bandi« ily eljárás Pistikát büszkévé, hiúvá teszi; Bandiban pedig az irigység, gyűlölet, elkeseredés csiráját kelti.

Ha a mondottak szerint vigyázva, okosan dicsérünk, áldásos lesz a dicséret a gyermekekre nézve. Hasonlítható a harmathoz és napfényhez, mely a kis csemetében rejlő minden jó, nemes és szép csirának fejlődéséhez üdvös, sőt szükséges. Ha a gyermek soha se hall nyájas, biztató szót, elbénul a jóban, elcsügged a törekvésében, elkeseredik a magaviselésében és egész lénye durczássá, mogorvává lesz. Ellenben a helyes dicséret bátorítja és buzdítja még a félénk és gyenge tehetségű gyermekeket is, mert azon tudat, hogy szülei, tanítói meg vannak vele elégedve, csakis ösztönözni fogja a jóban való gyarapodásban.

Ha azt mondtam, hogy óvatosan dicsérjünk, még inkább kell mondanom, hogy óvatosan feddjünk. A feddés, gáncsolás kellemetlen a nevelésben, de el nem kerülhető. Ennél a fő, a mire vigyáznunk kell, hogy jól megismerjük a gyermek lelkét és ha hibázik, helyesen fogjuk fel és ítéljük meg hibájának forrását; hogy ne követeljünk tőle tulságos sokat, a mit csak teljes erejének megfeszítésével végezhetne és ne rójuk meg túlszigoruan, avagy talán még igazságtalanul is. Igazságos, gyengéd szidás hatni fog az erkölcsileg még romlott gyermek lelkületére is; de az igazságtalan feddés egyetlen egy szavát a dicséret száz szava sem teheti jóvá.

Ha a mamának, papának, tanítónak nincs türelme, a ki a gyermek minden ártatlan, jóllehet hibás, de minden rosszakarat nélkül elkövetett tettén azonnal ki-

fakad, a ki minden ügyetlenségét mindjárt keményen megdorgálja, minden szálkát gerendának néz és minden csekélységet felfúj, a ki minden gyermeki tévedésben, melynek sokszor maga a felnőtt az oka, mindjárt nagy vétséget lát, a kit epés, rászlos, szeszélyes természete miatt a gyermekek minden mozdulata haragra indít és a kinek így semmit sem tehelnek kedvére, az mondjon le a nevelésről, mert a folytonos gáncsolása, szidása, prédikálása nem hogy javítaná a gyermeket, hanem ellenkezőleg sokkal nagyobb hibát ejt, mint a milyen a megdorgált gyermeki csin, a mennyiben eltompítja a gyermeki kedélyt, megmételtyezi az igazság érzetében való hitét, rontja a nevelői tekintélyt és elvégre kedvetlenséget, ellen-szenvet, elidegenedést, sőt sokszor gyűlöletet idéz elő benne.

Még nagyobb kárt eredményez a gyakori feddés az által, hogy a gyermekben előli a haladásban való kedvet, felkelti a bizalmatlanságot, azt hiven, hogy őt már senki sem szereti, már senki sem lehet kedvére. Ha folyton csak azt hallja: „Te ostoba liba, te buta fiú, te haszontalan, semmirevaló“ és más ily sértő megszólítást kap, elveszti minden támaszat, elönérzetét és elvégre is azzá lesz, minek folyton elnevezték. Még a legrosszabb, legvásottabb gyermeknek is kell éreznie, hogy még nem mondunk le róla, még reméljük a javulását; miért is nagyon megvetendők az ilyen valóban gyermekgyilkos kifejezések: »Takarodjál, már ismerlek, mindig haszontalan, rossz, gézengúz voltál és rossz is maradsz; belőled csak semmire kellő gazember lesz.« Szintúgy kerülendő a kis bűnösnek kigúnyolása. Noha ártatlan dolognak látszik, még se feledjük, hogy játszótársaik kinevetése, kacajja milyen sértheti, elkéséritheti zsenge lelkületét.

Nem kevésbé fontos, hogy dorgálásunknál takarékoskodjunk a szavakkal és ne tartsunk hosszú fenyegető beszédet, a melyet a gyermek ugyan egykedvűen meg-

hallgat, de a mely reá mélyebben nem igen hat. A rövid, komoly, de szeretetteljes intés ellenben soha sem téveszti hatását. Az anya szeretete tekintetével beszél; fenyítése szüksézáví; még fukarabb szavakban, ha dicsér; sulyosabban kúntet hallgatásáival, mint szidalmazással és inkább jutalmaz mosolylyal, édes csókkal, mint drága aján-dékkal.

«Ki törte el a szép findzsámat?» kérdezi az anya. »Leejtettem«, felel jól nevelt leánya. «Beh kár; megfosztottál egy kedves emléktárgyamtól; jobban vigyázz máskor!» És leánya arczát szégyenpir fogja el s könnybelábadt szemekkel anyja nyakába borul. — «Ki ette meg a Kugler-süteményt, a melyet tányeromon hagytam; te vetted el Benő?» «Igen mama.» Egy komoly tekintet. Rövid szü-net. «Azt hittem kedves mama, hogy már senkinek sem kell.» «Kérdezned kellett volna; becsületes ember nem nyul a máséhoz, mielőtt megkérdezné, hogy szabad-e. Hogyan tehetted ezt?»

Elég büntetés ez ily vétésért és a mellett igazán hat-hatós, mert nem bántja a gyermek ártatlanságát, nem sérti a becsületérzetét, a mely erényeket szintén gondosan kell ápolnunk, hogy jellemé fejlődjék a kiseded.

Szükséges továbbá, hogy a dorgálásnál is következe-tesek legyünk és szilárd elvek szerint járjunk el. Szigoruan kell feddeni az irigységet, daczot, hazugságot, önzést, lustaságot, illelenséget, tisztátalanságot, rendtelenséget stb. de nem úgy, hogy e hibákat ma jó kedvünkben elnézzük, tán még mentegetjük is, holnap pedig mint főbüntettet virgácsal fenyítsük.

Óvakodnunk kell továbbá, hogy idegenek előtt se gáncsoljuk gyermekeinket. Mily kinosan hat az a látoga-tóra, ha ilyenkor a mama folyton gyermekét faggatja: »Hagyd ezt Laczim, — hányszor mondtam már, hogy ne tedd ezt, — mit fog a néni rólad gondolni, ha ilyen illet-

len vagy ; ne nyafogj folyton, mert mindjárt sarokba állítalak« s így tovább. Az ilyen eljárás bizony nem igen dicséri a mama nevelői képességét és megfojtják a gyermek becsületérzését, ha idegenek előtt is folyton szidják. Vessen a mama mindjárt kezdetben gátat a gyermek illetlenségének már a gyermekszobában és nem kell majd pirulnia, ha látogatók jönnek.

Teljesen mellőzendő, hogy ha dorgálunk, még fenyegetünk is, egyrészt azért, mert az ilyen fenyegetést ritkán hajtjuk végre és az által megerősítjük a gyermekben a könnyelműséget, a nembánomságot és nevetségesekké tesszük magunkat, — másrészt pedig nem egy példát tudunk arra, hogy a végrehajtástól való félelem a serdülő gyermeket kétségbe ejtette.

És végre: sohse legyünk részrehajlók, sem a dicsérségnél, sem a feddésnél! Ha észreveszi a gyermek, hogy vele más mértékkel bánnak mint a szomszédjával, oda van a bizalma, oda előtte nevelőjének tekintélye. A vagyonosabb szüle gyermekét egyforma cselekvésért nem szabad jobban dicsérszólunk, vagy szigorúbban büntetnünk, mint a legszegényebb napszámosét. De a szülői házban se legyenek kedvenczek, kiket minden kicsiségért égis magasztalnak, és ne legyenek hamupipókék, kikkel folytonosan zsörtölődnek. Ne dédelgessék az egyiket, míg tán a másikkal hidegen és ridegen bánnak ; ne tegyék meg ennek minden akaratát, míg amattól mindent megtagadnak. Ha ilyen megvetett gyermek gonosztevővé fejlődik, annak csak a szülői ház ferde nevelésrendszere az oka.

Ne üzzünk tréfát sem a dicsérettel, sem a dorgálással ; vezéreljen bennünket komoly megfontolás, igaz őszinte szeretet, ha jutalmazunk, ha büntetnünk kell, ügyelvén arra is, hogy eljárásunk egyöntetű legyen. Atya és anya, szülői ház és iskola egyformán járjanak el ; ne dicsérje az egyik azt, a mit a másik figyelembe sem vesz, — vagy

a mi még rosszabb, ne jutalmazzon az anya, az otthon, a mikor az atya, az iskola büntet.

Ha valahol, úgy a nevelés nagy művészeténél áraszt áldást az egyetértés, az összhangzás és kell, hogy a nevelők támogassák és kölcsönösen, válvetve segítsék egymást nemes és szép, de nagy felelősséggel járó feladatuk teljesítésében

Észrevételeimet, intéseimet ez alkalommal azon szívből fakadó kívánattal fejezem be: bárcsak minél gyakrabban részesithessék önök, tisztelt szülők, gyermekeiket okszerű, igazságos, részrehajtatlan dicséretben, és mentől ritkábban legyenek kényszerítve, hogy magzataikat a dorgálás, feddés büntetés keserű gyógyszerével kelljen orvosolniok!

Falvay Antal.

Iskolánk ünnepe.

Mielőtt a lefolyt iskolai évtől búcsút vennénk, lehetlenség meg nem állapodnunk s vissza nem tekintenünk azon *fényes ünnepségre*, mely az elmúlt tanévet iskolánk történetébe arany betűkkel iktatta be.

Falvay Antal, iskolánk igazgatója ugyanis ez évben töltötte be tanítóskodásának 40-ik s igazgatói működésének 25-ik évét, mely alkalomból a tanítványok ezrei, az egyház, a kartársak s a nagy számú tisztelők méltóképen juttatták kifejezésre *szeretetüket, hálájukat, nagyrabecsülésüket* azon ünnepség által, melyet f. évi május hó 10-én d. e. $1\frac{1}{2}$ 11 órakor rendeztek szeretett igazgatójuknak, a nevelés fáradhatatlan bajnokának, illetve a szerető kartársnak tiszteletére.

A *szeretett és hála ünnepe* volt az.

A szeretet ünnepe volt, mert egybegyűjtötte mindazokat, kiket e *szent érzelem kapcsa* fűz az annyi sok éven át szeretet ároasztó mester egyeniségéhez; egybegyűjtötte, hogy vele együtt megrengjenek el a multon. A szeretet ünnepe volt, mert örömkönnyekeket facsarva szemeinkből, *önzetlen szeretettel* töltötte el szíveinket s maradandó *kedves emlékeket* hagyott lelkeinkben.

De a *hála ünnepe* is volt az, mely, egyrészt *felejtetlenné tette* a 40 évi áldásos működésnek *évfordulóját*, másrészt oly *erkölcsi emléket* állított a munkás élet emlékére,

melyet az idő vas foga meg nem emészthet, melyet vihar le nem rombolhat s melyet az ártatlan szivekbe plántált *hervadhatatlan virágok* koszorúznak, erőt és lelkesedést árasztva a nevelés nehéz munkájában megfáradt harcosok számára.

Méltóbb emléket nem is lehetett volna állítani ama férfinak, ki 40 évén át soha nem csüggedő *lelkesedéssel* és soha nem lankadó *ügybuzgósággal* szolgálta egyházának s hazájának javát, terjesztve a *világosságot* szóval és tolla s hintegetve a *nemes gyümölcsöt termő magvakat* az ártatlan sziveknek kertjébe.

Avagy lehet-e a nevelőnek nagyobb boldogsága mint látni azt, hogy azon erények, melyeket hirdetett szóval s megmutatott nemes példával, *gyökeret vertek* tanítványai lelkében? Avagy lehet-e a nevelőnek nagyobb jutalma, mint látni és tapasztalni azt, hogy az immár három generációra kiterjedő tanítványok *szeretettel* rajongják őt körül?

Hogy mily érdemeket szerzett Falvay 40 évén át, azt elsorolni nem czélom. A kik az ő működését figyelemmel kísérték, úgy is tudják, hogy mit tett ő az egyház, az iskola és a társadalom terén s a kik nem kísérték figyelemmel, azoknak azt elsorolni lehetetlen volna. A mint hogy ki tudná eléggé méltatni azon munkásságot, mely a nehéz korszakot követő időkben házánkra *valóságos áldás* volt.

Nagyok az ő érdemei, melyek legfelsőbb elismerésben is részesültek, midőn jubileuma alkalmából a *koronás arany érdem-kereszt*tel tüntettetett ki. Ezeket az érdemeket méltatja azon számos levél és távirat, mely a jubileum alkalmából érkezett a távoli tisztelőktől. A többek között mélt. és főliszt. Sárkány Sámuel bányakerületi püspök úr a következőket írja:

»A tanító és nevelő pályán folytatott 40 éves sikeres és áldásteljes munkálkodás valóban méltó a leghálásabb

elismerés- és megünnepeltetésre, még pedig első sorban azok részéről, kik ezen nemes munka gyümölcsét legközvetlenebbül élvezik t. i. az egyház tagjai, a szülők és gyermekeik részéről.

Ámde úgy vagyok meggyőződve, hogy a hivatott tanító és nevelő férfiúnak fáradoalmas munkája nemcsak a közel állókra árasztja áldását, hanem kiterjed annak jótékony hatása a távolabbi körökre is, a közegyházra, melynek buzgó tagokat s a hazára, melynek lelkes fiait és hazafias szellemű honleányokat nevel.«

Nt. Scholtz Gusztáv budai lelkész úr pedig a következőket írja: »Élénk emlékezetében áll egyházunknak Tek. Uraságod rokonszenves személye, ki — rövid időn ugyan, de áldásosan, — nehéz körülmények között ugyan, de mindig „szinarany“ jellemmel, buzgósággal és eredménnyel viselte körünkben hivatalát s hálásan csatlakozunk a nt. pesti egyház hiveihez, kik jubiláló tanárukat elismerésükben oly fényesen részesítik«. Ezeknek az érdemeknek elismerését akarta azon megható ünnepség is kifejezésre juttatni, melyet tiszteletére rendeztünk s mely a következőképen ment végbe.

Az ünnepségen, mely az ev. főgymnasiumnak ez alkalmából szépen feldiszitett nagy termében folyt le, nagy számú és diszes közönség jelent meg.

Ott voltak: a presbyterium élén *Fabiny Gyula*, dr. *Wagner Géza*, dr. *Mágócsy-Dietz Sándor*, dr. *Haberern Pál*, *Walther Ágost*; továbbá *Horváth Sándor* és *Schranz János* lelkészek; a kultuszminiszter képviselőjében dr. *Verédy Károly* kir. tanfelügyelő; a Luther-társaság részéről *Zsilinszky Mihály* államtitkár; a tanítók orsz. bizottságát pedig *Lakits Vendel* képviselte stb.

Az ünnepélyt a polgári leányiskola növendékeiből alakult daloskör szép üdvözlő éneke nyitotta meg, mikor a jubiláns a terembe lépett s lelkes éljenzés közben az emelvényen helyet foglalt.

Ekkor dr. *Haberern Pál*, iskolafelügyelő, az ünnepélyt rendező bizottság elnöke lépett a jubiláns elé és a következő beszédet intézte a jubilánsához:

Elhangzott a kedves gyermekszívek mélyéből eredő s az ajkaikról feléd szállt zengő üdvözlét, — s Hozzád fordulok én is, mint az egyház presbytereinek egyike, mint az általad vezetett iskolák felügyelője, hogy ezen mindnyájunkra nézve szép és fontos napon, midőn tanítói működésednek 40-ik, igazgatói hivataloskodásod 25-ik évfordulóját ünnepeled, ezen minőségemben szívből, melegen üdvözljelek.

Ha valaki, úgy Te tudod, hogy nekünk protestánsoknak büszkeségünk, erősségünk és örömünk az iskola, s ha valaki életének java részét ebben töltötte, mint Te s oly kiváló és fényes sikerrel működött, mint Te, az kell, hogy különös büszkeségünk, szeretetünk s tiszteletünk tárgyát képezze.

Fogadd tehát e helyen s ez alkalommal egyházunk elismerését azért, hogy ernyedetlen szorgalommal és kitartással vezetted be a reád bízott gyermeksereget a tudás szent csarnokába. Hogy szigoruan szem előtt tartottad egyházunk érdekeit, midőn a lelkiismereti szabadság eszményi szép tanát oltottad zsenge csemetéink lelkébe. Hogy szerető és biztos kézzel vezetted erkölcsi nevelésöket, midőn a hazaszeretet lángoló melegét ébresztetted gyermekeinkben s a hűség és lelkesedés tántoríthatlan érzését keltetted bölcs és jó királyunk iránt.

Szóval Te mindig csak jó és szép, mindig csak nemes érzést keltve a fogékony fiatal lelkekben, értelmi s érzelmi világuk, jellemük, önállóságuk fejlődésének biztos alapját vetetted meg.

És ha ez minden körülmények között érdem, úgy százszoros érdem ez a mi viszonyaink között, mert szűk anyagi helyzetünkben ezt csak igaz lelkesedés és tántoríthatlan ügyszeretettel érhetted el.

Es hogy elérted, mutatja az igazgatásod alatt állott iskolák kitűnő hirneve, mit szerénytelenség nélkül szabad elismernünk.

De nagy részben a Te érdemed még az is, hogy gyermekeink az egyházhoz és iskolához oly gyengéd szeretettel ragaszkodnak még távozásuk után is. S ha ismételten tanui voltunk a polgári leányiskolánkat végzett növendékeink megható, szívhez szóló bucsuzásának, midőn az évrőre ünnepélyen utolszor gyűltek össze e helyen, akkor egyházunk igaz elégedettséggel tekinthet feléd s a derék tanítótestület felé. Mert akkor látjuk, mit érhet el a Téged oly nemesen jellemző szívjóság; kiváló tapintat és nevelői mérséklés

Midőn tehát végül egyházunk mély háláját vagyok szerencsés Neked ez alkalommal tolmácsolhatni, legmelegebb jókívánataimat fűzöm hozzá a jövőre is. Légy családdban boldog és elégedett, s a másik nagy családdban, iskolánkban, melyben mint böles és jó családfő működél, találj továbbra is, találj még sokáig örömet és megelégedésedet.

S jókívánásaimhoz hozzáfűzve még azt, hogy egyik szép álmod: a polgári iskola továbbfejlesztése, teljes kiegészítése mielőbb beteljesedjék, — még a Te tapasztalt és kiváló vezetésed alatt, — egyházunk nevében nyujtom jobbjomat, kérve a Gondviselést, hogy tartson meg Téged egyházunknak, iskolánknek még hosszú éveken át!

Midőn elhangzottak a megható üdvözlő szavak, megkapó, kedves látvány tárult az ünneplő közönség szeméi elé. Az iskola jelenlegi növendékei osztályonként, szép rendben fölvonultak s minden növendék egy-egy szép virágszálat nyújtott át a jubilánsnak. A fölvonulás közben a polg. iskolai növendékek részéről *Strasser Margit* IV. oszt. növ. adott kifejezést a tanítványok szeretetének és hálájának, majd egy első elemi osztálybeli kis leányka és egy fiú növendék köszöntötték fel kedves igazgató bácsijukat.

A volt növendékek nevében először *Győry Ilona* tanárnő mondott szívhöz szóló, magas szárnyalású üdvözlő beszédet, fejtegetvén, hogy azon határtalan szeretet, mely most visszasugárzik, nem egyéb, mint azon szeretet visszfénye, mely az oktatóról áradt tanítványaira annyi éven át. »A szeretet, kötelességtudás és az igazság emlékét vittük el — úgy mond — egykor ezen intézet falai közül hálás szívvel s egykori oktatónk ezen tulajdonságainak emléke az, a mi bennünket ide most visszavezetett, hogy elmondjuk, mily üdvösnek, mily becsesnek találtuk künn az életben is azon sajátságokat miket egykori oktatónk példájában láttunk megvalósítva; azon oktatóéban, ki máshoz elnéző volt, de önmagához szigorú; kinek szeretetét aczélozta az igazság igazságát enyhítette a szeretet.«

Majd *Tutsekné-Bexheft Lilly* irónő lépett volt oktatója elé és szívből fakadó meleg szavakkal tolmácsolta a volt növendékek szeretetét háláját és üdvözlését. Elmondja, mily jóleső érzéssel gondolnak vissza mindnyájan amaz időkre, midőn még az ő tanításaiból meritették az ismereteket. Egyszersmind néhány kedves epizódot elevenített fel, mint a letűnt idők kedves, mosolygó virágait.

Ezután dr. *Verédy Károly* és *Zsilinszky Mihály* üdvözölték a jubilánst. Előbbi a kultuszminiszter utóbbi pedig a Luther-társaság üdvözlését hozta; *Lakits Vendel* pedig a tanítók orsz. bizottságának jó kívánatait fejezte ki.

A tantestület örömét *Lux Ede* tolmácsolta, a következő beszédet intézvén a szeretett kartárhoz:

Engedd meg, hogy egynéhány szóval én is kifejezést adjak azoknak az érzelmeknek és kívánságoknak, melyek bennünket ebben a szép órában áthatnak.

Teszem ezt azért, mert tanító társaim engem bíztak meg — mint legrégibb collégádat — azzal, hogy a menyire tehetségemtől kitelik, negyven éves tanítói jubileumod alkalmával üdvözöljelek.

Tudod, hogy nem vagyok a szó embere, de az, a mit mondani akarok, *tiszta szívből* ered.

Tanítói működésedet megkezted 1861-ben Sopronban, onnan 1862-ben Budára jöttél és 1866-ban a pesti ág. h. ev. egyház választott meg tanítónak.

Azóta itt működöl. Hogyan, azt mindenki tudja. Hisz a tanítónak működése *nyitott könyv*, melyet mindenki olvashat. Hogy kötelességedet *híven teljesítetted*, mutatja a sok száz meg száz volt tanítványod, a kik tisztelnek, szeretnek, becsülnék s örömmel gondolnak vissza azon *kedves órákra*, a mikor még tanítványai voltak ennek az intézetnek. Ezért *méltán ünnepelek* téged a mai szép napon.

De nemcsak mint tanító működtél és működöl ezen intézetnél, hanem mint igazgató is. A mikor 1877-ben nsgs. Péterfy Sándor kir. tanácsos úr, a mi mélyen tisztelt barátunk, ezt az intézetet nagy sajnálatunkra elhagyta, az egyház az igazgatói teendőkkel is téged bízott meg. És mint ilyen, az ezen tisztséggel összeköttetésben álló teendőket egész odaadással teljesítetted.

Fogadd ezért a *mi hálás köszönetünket* is.

Mint kollega pedig mást nem mondhatok, mint azt, hogy mióta szerencsések vagyunk együtt működhetni, mindig tiszteltem benned a *jószívű embert*, ki csak azon van, hogyan szerezzen collegájának örömet, hogyan és miképen lehetne segítségére. Kérlek ezután se vond meg *jóságodat* és *barátságodat* mi tőlünk.

Mindezekért kérem a jó Istent, hogy áldjon meg Tégedet; adjon neked egészséget, erőt, jókedvet a munkához. Áldjon meg testi és lelki erővel, hogy még sok-sok évig működhess ennek az *egyháznak* és az egyház által drága *magyar hazánk* javára!

Isten éltesse kedves családdal együtt sokáig!

Végül dr. *Haberern Pál* újból üdvözölte az egyház-község nevében és értékes emléktárgyat nyújtott át a jubilánsnak, melylyel jelenlegi és volt növendékei lepték meg.

Ekkor az ünnepelt emelkedett szólásra s megható szavakkal mondott köszönetet ezen fényes ünnepségért. Szerényen visszautasította érdemeit, kijelentvén, hogy csak kötelességét igyekezett teljesíteni. Ez a mai nap pedig arra kötelezi, hogy ezentúl még hivebben teljesítse kötelességét.

A megható ünnepség a *Hymnus* eléneklésével véget ért s mi, kik ezen ünneplésben részt vehettünk egy kedves emléikkel gyarapodva távoztunk onnan.

S midőn ezen kedves emléket felelevenítjük s évi értesítőkben is megörökitjük, tesszük ezt azon kívánsággal, vajha az Ég ura iskolánk ezen hű bajnokát még soká tartaná meg egészségben, soha meg nem zavart boldogságban, soha nem lankadó eszményi lelkesültségben hazánk, egyházunk és iskolánk javára, tanítványának örömére s kartársainak büszkeségére!

Kalma Pál.

Adatok iskolánk es évi történetéhez.

Hálatelt szívvel és igaz lelki örömmel kezdem az iskolánk történetére vonatkozó adatok felsorolását, mert alulirott tanítói működésének 40. évfordulója alkalmával Egyházgyülekezetünk mélyen tisztelt Elöljárósága fényesen feltüntette, mennyire méltatja az iskolai működés nagy fontosságát és mennyire tiszteli és becsüli a tanúgy munkásait.

Az Egyházválasztmány által e czélból rendezett valóban meghatóan szép iskolai ünnepélynek lefolyását ifjú kartársam a megelőző cikkben mutatja be. És miután akkor a szeretetnek és megtiszteltetésnek oly számos jelét vettem, hogy lehetetlen volt mindezért mélyen érzett hálámat mindenkinek személyesen lerónom, legyen megengedve, hogy hálás köszönetemet e helyen is kifejezhessem mindenkinek, a ki az ünnepély rendezésében fáradozott, vagy a kik ezen alkalomból csekélységemet becses figyelmükkel és szíves üdvözlétükkel kitüntették.

Köszönet mondok mindenekelőtt Egyházam mélyen tisztelt Elöljáróinak! Habár a legnagyobb jutalom a lelkiismeret nyugalma, a teljesített kötelesség érzete, még is jól esik nekünk tanítóknak, ha hivatott ajkáról és az ajkánál hangosabban beszélő dicső tettek által részesülünk elismerésben, kivált midőn napjainkban annyiszor látjuk, mily igaza van Kisfaludy Károlynak, midőn rólunk is azt mondja: „Ki tiszteletet érdemel, ritkán nyeri meg és ki borostyánt ültet ritkán nyugszik az árnyékában.“ Adjon Isten minden gyülekezetnek oly Elöljárókat, mint a milyennel a mi egyházunkat megáldotta, a kiknek minden gondja lelkes hitbuzgósággal, meleg érdeklődéssel, lankadatlan tevékenységgel oda irányul, hogy iskoláit — az anyagi erők csekély volta ellenére is — a tökéletesség legnagyobb fokáig fejleszthesse és a kor színvonalán megtarthassa.

Köszönetet mondok a magas kormánynak, ki az egyszerű tanító tiszteletére rendezett ünnepélyen képviselői által résztvevő és kieszközlé, hogy az a királyi kegy azon legmagasabb külső jelével is kitüntessék, a melyben — a ma még uralkodó felfogás szerint — tanító csak részesíthető.

Köszönetet mondok kedves kartársaimnak, a kikhez engem és akiket viszont én hozzám mindég szorosan egymáshoz fűzött az önzetlen barátság, a kölcsönös szeretet, az igaz tisztelet. A barátságuk és szeretetök oly páratlan megnyilatkozása boldoggá tesz, habár a tiszteletemre rendezett ünnepélyt úgy tekintem, hogy bennem nem

a személyt, hanem a tanítói nehéz, de magasztos hivatást akarták kitüntetni. Működünk továbbra is vállvetve, egymást támogatva, egymást szeretve és tisztelve, példás egyetértésben és lankadatlan buzgalommal iskolánk felvirágoztatásán. Hiszen a kölcsönös megbecsülés igazi záloga azon harmoniának, mely a sikeres munkához szükséges és a törekvéseinkhez kellő erőt aczélozza azon tudat, hogy munkánk a megérdemlett méltatásban részesülend.

Köszönetet mondok volt növendékeimnek, kik az ünnepélyen való részvételök által fényes jelét adták a tanítvány őszinte ragaszkodásának és annak, mily szeretettel viseltetnek és vonzódnak iskolánk iránt. Köszönetet mondok végre szívem egész melegével a különféle egyesületeknek és testületeknek, barátoknak és tisztelőimnek egyenkint és egyetemlegesen, kik ez alkalommal is üdvözlétükkel megtiszteltek s habár már érzem, hogy az aggkornak meg vannak sajátos fogyatkozásai, fogadom, hogy gyenge erőmből lehetőleg igyekezni fogok becses bizalmukat továbbra is kiérdemelni.

Ezek után áttérve évi adataink rendes sorára, felemlítjük, hogy a tanév kezdetével az *igazgató három évi működési* ideje lejárván, a megített igazgató választás alkalmával a következő 3 évi ciklusra az elemi és polgári iskolai igazgatóvá ismét alulírott (mégpedig ezidőszerint már nyolczadszor) választatott meg. A nt. bresbyterium egyuttal indokoltnak látta, hogy az igazgató eddigi tanóráit heti 18 órától 14 órára szállítsa le, még pedig oly módon, hogy az általa a polgári iskolában tartott *négy* vallásórának ellátásával tiszt. *Koczián János* hitoktató urat bizta meg. Megszüntetett továbbá az iskolai bizottság javaslata alapján a *II. elemi fiúosztályban a tornaoktatás*, mert a tapasztalat azt mutatta, hogy 7—8 éves fiúcskák fizikuma sokkal gyengébb, semhogy káros hatás nélkül elbirná a rendszeres tornázást.

Bruckner Frigyes organista, ki az előző évben a fiúknál a tornát tanította, egyéb hivatásszerű elfoglaltsága miatt lemondván ez állásról, helyette *Miklóssy János* tornatanító nyert ideiglenesen alkalmazást; a leányiskolához pedig felügyelőnői és egyuttal helyettesítő tanítónői állásra egy évi próbaidőre *Fuchs Augusta Paula* kisasszony választatott meg. Szakálos Erard Julia asszony, ki hosszú időn át a leányiskolában tanította a franczia nyelvet, mint nem kötelezett rendkívüli tantárgyat, szintén lemondván, helyére *Richon Margit* kisasszony alkalmaztatott. Ezen személyváltásokon kívül fel kell jegyeznünk továbbá a presbyterium azon határozatát, mely szerint a tanítótestület az igazgatón kívül a zsinati törvények értelmében még egy a testület által választandó és nem csak tanácskozási, de szavazati joggal is bíró tag által képviseltessek az isk. bizottságban és a közös választmányban, minek folytán a testület *képviselőjéül* ezen ciklusra *Lux Ede* kartársat küldötte ki.

Iskolánk *jótevőinek* sorában első helyen kell emlitenünk bold. *Várdombi Simonyi Ágost* urat, ki végrendeletileg a hajó-utcza 10. számú 200,000 koronánál többet érő házát — az özvegyi haszon-

élvezet megszüntével — iskolai czélokra hagyományozta, ezáltal hálájának és elismerésének adván kifejezést iskoláinkkal szemben, a melyekben az élet küzdelmeire szükséges első kiképeztetését nyerte volt.

Egy másik nemes alapítványról is tehetünk még jelentést. Néhai özv. *Kéler Sándorné* szül. *Bielek Terézia* úrnő ugyanis 10000 koronát hagyott a magyar egyháznak oly kikötéssel, hogy ezen összeg jövedelmének fele részéből minden tanév végeztével egy beteg, vagy üdülést igénylő elemi, gymnasiumi tanerő, egészségének sikeresebb helyreállítása végett segélyt nyerjen. Bárcsak minél többen követnék az Istenben boldogult áldott emlékü aggnő nemes példáját!

Iskolánk még egyéb szép segélyezésekben és adományokban is részesült. Így megszavazott a t. székesfőváros közönsége ez évben is 12000 koronát iskolánk czéljaira; *Kéler Napoleon* presbyter úr most is adományozott 100 koronát az általa létesített szellőztetési készülék légszeszdfogyasztási költségek fedezésére; a „*Tabitha*” jótékony nőegyesület a múlt télen is ellátta szegény gyermekeinket meleg ruhával és cipővel; a *szünidei gyermektelep egyesület* most is küldött ki 8—8 beteges fiú és leánynövendékünket üdítő helyeire; *Halkó Mór* úr, iskolaépületünk egyik bérlője 10 leánykának meleg fejkötőt és 12 fiúnak téli siphát csináltatott; — a *Kisfaludy-Társaság* a „*Vörösmarty Mihály*” czimű Beöthy Zsolt által írt emlékkönyvéből 12 példányt bocsátott rendelkezésünkre; szintűgy *Kogutovics Manó* 10 új kézi atlaszt és *Kókai Lajos*, *Singer és Wolfner*, valamint a *Dobrovshky és Franke* könyvkereskedő urak kiadványaikból ingyen példányokat adtak tandíjmenteseink számára; ugyanezeknek kiutaltványozott nt. presbyteriumunk a hiányzó tankönyvek író és rajzeszközök beszerzésére 666 koronát; szak- és folyóiratok előfizetésére ugyancsak az egyházválasztmány megszavazott 240 koronát és szertáraink kiegészítésére 200 koronát; Dr. *Elischer Gyula* úr díjmentesen küldte meg ez évben is a könyvtárunk számára az „*Egészségügy*” cz. folyóiratot, valamint Dr. *Jármay Gyula* úr mint minden évben, most is ellátta az iskolát a szükséges tén-tával.

Ezekon kívül kiváló tandíjmentes növendékek jutalmazása czéljából az igazgató rendelkezésére bocsátott *Schwarz Armin* úr 25 frtot, *Steinhardt Antal* úr 3 drb 10 koronás aranyat, *Strasser S. Gyula* úr 2 drb 20 koronás aranyat, *Lepter János* úr 1 drb 10 koronás aranyat és *Neulender Mór* úr szintén 1 drb 10 koronás aranyat. Ily jutalmakban részesülők: a *Koób Irma* alapítvány 40 kor. ösztöndíját kapta: *Endreffy Vilma* IV. p. o. tan.; a *Steinhardt Gizella* alapítvány 20 frankos aranyát az alapítványt tevő t. szülők *Csányi Zsuzsanna*, II. el. oszt. tanulónak ítéltek oda; továbbá kapott *Cetter Olga* I. polg. oszt. tan. 1 drb 20 kor. és *Such Etelka* II. polg. oszt. tan. }
Weinrich Anna II. „ „ „ } 1—1 drb 10 koronás
Koricsánszky Etelka III. „ „ „ } aranyat.
és *Klein Berta* IV. „ „ „ }

A polgári leányiskola szokásos *ének és zeneestélyét* f. é. már-

czius hó 22-én tartotta meg a következő műsor szerint: 1. Szent-irmay E: Népdalegyveleg. Előadja a polg. leányiskola énekkara. 2. Rosellen H.: 1. Reveries. Zongorán előadja: Mayer Margit I. polg. oszt. növ. 3. Az anyai szív. Sóló-ének, karral és zongorakísérettel. Előadja Posszert Emma III. oszt. növ. 4. Schuler K.: „A fonóban“. Zongorán előadják: Lepter Ilona és Wack Margit II. oszt. növ. 5. Győry Vilmos: „Anyai feddés.“ Szavalja Koób Margit IV. oszt. növendék. 6. Honfi imája Dallam „Bánk bán.“ cz. operából. Előadja: a polg. leányiskola énekkara. 7. Chopin Fr.: Polonaise. Zongorán előadja: Bäck Erzsébet IV. oszt. növ. 8. Zongorázní beh nehéz! Soló-ének. Előadja: Kálai Sárika I. oszt. növ. 9. Svéd négyes. Zenei tréfa. Előadja a polg. iskola énekkara. 10. Erkel F.: Egyveleg „Hunyadi László“-ból. Zongorán előadják: Achs J. és Rózsa III—IV. polg. oszt. növendékek. 11. Jassicus: „A bakfis.“ Monolog. Szavalja: Gell Frida III. oszt. növendék. 12. Stojánovits J.: Rege a csodaszarvasról. Nagy daljáték zongorakísérettel. Előadja a polg. leányiskola énekkara. — Szereplők: 1. Szavaló: Brettschneider Lenke. 2. Humor: Achs Rózsa. 3. Magyar: Posszert Emma. 4. Első bajnok. Fecht Elza. 5. Második bajnok: Achs Irén. — A Bösendorfer-féle hangverseny-zongorát Keresztély Sándor zongora gyáros szívessegből engedte át.

A *Bruckner Frigyes* énektanár vezetése alatt pręcise előadott dalok általános elismerésben részesültek és az estély a t. segélyalap javára 184 koronát jövedelmezett, melyhez báró Prónay Dezső 10 kor., Fabiny Gyula 3 kor., Teasdall Ottó 3 kor. és özvegy Liedemann Sámuelné 2 korona felülfizetéssel járultak.

Azon kisebb jótéteményeket, a melyeket gazdagabb tanítványaink gyakorolták, csendben gyűjtván filléreiket, hogy segítsenek, ahol szükség vagyon, helyszüke miatt nem is sorolhatjuk fel részletesen; csak köszönetet mondunk minden adományért, legyen az bármily csekély, de bizonyára Isten előtt is mindég kedves — ugy az iskola valamint a segélyzettek nevében is!

Tán említenünk sem kell, hogy iskolánk egy emléknapot sem mulasztott el anélkül, hogy ne ünnepelt volna. Isteni tisztelettel megnyitottuk az iskolaévet, megtartattuk a reformátói ünnepet október 31-én; Erzsébet napját november 19-én, a szabadság emlékünnepejét márczius 15-én; ünnepszámba ment május elseje is, melyen immár most harmadszor gyűltek össze volt növendékeink 10 éves alálkozóra; jun. 8-án Isten szép természetében ünnepeltük a koronázás évfordulóját, pünkösöd szombatján tanulmányi kiránduláson voltunk Visegrádon a IV. polg. osztályunk növendékeivel és meg-ható volt polg. iskolánk jun. 16-án tartott záró ünnepélye. Mindezen a t. szülők is nagy számban vettek részt és a buzgó ima, lelkes szónoklat, lelkesítő ének vagy szavalat megihlető hatása folytán nem egy zsenge szivben kelt és erősödött meg ama szent fogadalom, hogy az egyháznak és hazának hű gyermekei lesznek becsületes munkával, igaz érzéssel és testvéri szeretettel. —

Nagy gondot fordít iskolánk a növendékek *testi fejlődésére*

is. Erre vonatkozólag Dr. *Becheft Ármin* iskola-orvos a következőket jelenti:

Iskolánk növendékeinek egészségi állapota a lefolyt tanévben elég kedvező volt, ámbár a halál ezidén is kiragadott soraikból kettőt: és pedig Sommer Tivadar I. el. isk., Kiss Aranka I. polg. leányoszt. tanuló.

Ragályos fertőző betegségek, túlnyomó számban skarlát és kanyaró miatt, hatáságilag ki volt tiltva 2—6 hét tartamára: az elemi fiúiskola 15, elemi leányiskola 7 és polgári leányiskola 2 növendéke: összesen 24-en; azonkívül a családban előfordult ragályos betegségek miatt ki volt még tiltva az el. fiúiskola 16, elemi leányiskola 8 és a polg. leányiskola 9 növendéke: összesen 33-an. A tavaszi hónapokban egyes osztályokban nagyobb számban lépett fel a járványos fültőmirigygyulladás is.

A ragályos betegségek terjedésének meggátlására az illető tanulók kitiltása elegendőnek bizonyult. Osztály-, vagy épen iskola-zárás nem vált szükségessé. A kitiltott tanulóknak az iskola újbóli látogatását mindig csak orvosi bizonyítvány alapján engedték meg.

Ragályos szembetegség a két izben megejtett szemvizsgálat bizonyosága szerint iskolánkban ez idén sem fordult elő.

Himlő ellen az összes növendékek be voltak oltva ill. újra oltva.

Súlyosabb, orvosi beavatkozást igénylő hirtelen rosszullet, baleset vagy sérülés nem fordult elő.

Az iskola orvosa állandó figyelemmel kísérte a tanuló ifjúság testi s szellemi kiképzését egészségi szempontból. Ismételten megjelent a tanítási órákon, — főképen rajz, kézi munka és torna-órákon — s a hol a tanítók ismételt figyelmeztetéseivel daczára hibás testtartást vett észre, az illető tanulót azonnal figyelmeztette ennek egészségi ártalmasságára. A kinél pedig látogatásai alkalmával bárminémű betegséget, hibás vagy gyengült látást, vagy bármilyen rendellenességet vett észre, azt tanácsdal ellátni, esetleg szakorvoshoz utasítani soha el nem mulasztotta.

A tanulók testi fejlettségéről általános képet szerzendő, de meg azért is, mert ha majd iskolánk a gymnasium jelenlegi helyiségeibe fog átköltözni, helyes méretű, a tanulók testméreteihez alkalmazkodó, új padok beszerzése lesz szükséges, az év folyamán 2 izben, félévi időközben, az összes tanulók testmagasságát, s egyidejűleg a Fairbanks-től egyelőre kikölcsönzött tízedesmérlegen azok súlyát is megmérte az iskolaorvos.

A polg. leányiskola növendékein, a tantestület többi tagjainak szíves közreműködésével a tanulók emlékezőképességét is egyszerű vizsgálat alá vette az iskolaorvos, mely vizsgálatból — a gymnasiumban végzett hasonló vizsgálatokkal egybevetve — kiderült, hogy az emlékezet fejlesztése nem függ, vagy legalább épen nem kizárólag függ a tanulástól.

A tanulók testi fejlettsége s beteges állapota sok esetben indokolta azok felmentését a rajz, kézimunka : lól (főként a polg. leányiskolában); csekélyebb volt a torna alól, még inkább az éneklés

alól felmentettek száma. A felmentést mindig az iskolaorvos szakvéleménye alapján adtuk meg.

Iskolánk tisztántartására, fűtésére és szellőzésére a lehetőség szerint nagy gondot fordítottunk. Sajnos, hogy a tantermek téli szellőzése sok nehézséggel jár s a tanulók jó része alkalmas zárt folyosók, vagy üdülőhely híján a szünórákat is az osztályteremben kénytelen tölteni.

Az egészségtan tanításával kapcsolatosan a IV. polg. leányosztály növendékei az egészségtan tanárának vezetése mellett megtekintették a Központi Tejesarnokot, az Orsz. Prot. Árvaházat, és az Önk. Mentő Egyesület helyiségeit és berendezéseit, egy ízben pedig az Egyetemi Közegészségtani Intézetet, a hol nagys. Liebermann Leo egyet. tanár szíves engedelmével az intézet felszerelését és eszközeit felhasználva több kísérletet, egyszerűbb, otthon is kivihető élelmiszer-vizsgáló eljárást, fűtési, szellőzési és világítási berendezést s néhány mikroszkopi készítményt (vér, tej, festett bacteriumok) mutatott be nekik egészségtanárunk, a rendes előadásokon tanultak megvilágítására.

Hálás elismeréssel tartozunk még nt. *Bachát Dániel* főesperes, *Dr. Haberner Pál*, *Dr. Mágocsy Dietz Sándor* isk. felügyelők, *Ember János* kir. s. tanfelügyelő és *Beliczay Béla* gondnok uraknak, a kik is osztályainkban meglátogattak ott is működésünknek tanúi voltak és hol dicsérve, hol figyelmeztetve és intve a gyermekekre buzditólag hatottak.

Végül ide iktatjuk még rövid kimutatásban a *tanítványaink létszámára* vonatkozó érdekesebb stat. adatokat. A lefolyt tanévben összesen beirattatott: 700 r. t. ezek közül kimaradt 25, meghalt 2. Ezen beírottak közül 588-an voltak már megelőző évben is a mi tanítványaink; a többi 112 az idén először iratott be nálunk, kik közül 14 nek kellett felvételi vagy pótvizsgát tennie. A házi nevelésben részesültek közül a mai napig 98-an jelentkeztek magánvizsgára, a kikkel együtt tanítványaink összes létszáma 798-ra rúg. A megvizsgált 673 rendes és 98 magántanuló, vagyis 771 tanítvány közül volt 211 kitűnő, 249 jelesrendű, 175 jórendű, 83 elégséges, és 53-at, azaz a tanítványok 6.87%-át kellett javító vizsgálatra, vagy osztályismétlésre utasítanunk.

Tandij fejében befolyt 38968 korona, tőkekamat és egyéb jövedelem volt 17654.39 kor, és így az összes bevétel 56622.34 kor., minek ellenében az összes kiadás 67957.25 koronát tett, úgyhogy az egyháznak 11334.91 kor. pótlékkal kellett a nép- és polg. iskoláinak fentartásához hozzájárulnia, ha számításba nem vesszük a tantermek 11360 koronára becsült bérértékét.

Mind ezen adatok eléggé tanúsítják, hogy iskolánk vezetősége nem emél sem költséget, sem fáradságot, hogy a gondjaira bizott ifjú seregből embereket neveljen; derék és munkaképes tagokat a családnak, a társadalomnak, az egyháznak és a hazának! És hogy a nemes törekvését tartós siker koronázza, ajánljuk iskoláinkat továbbra is hitsorsosaink és jóakaróink tartós, becses pártfogásába és kérjük mindenkorra a mindenható Isten kegyes áldását!

Falvay Antal.

C) Iskolánk tanítói-testülete.
C) Lehrkörper.

A tanító neve	Tanít		Tantárgy, osztály	Hetenkinti órasz.	Jegyzet
	egyált. mióta?	nálunk mióta?			
Alex Albert r. tanító	1872	1872	A II floszt. tanítója	20	A tan. könyvtár kezelője s az esp. isk. biz. tagja
Bexheft Ármin Dr.	1897	1897	tanítja az egészség-tant a IV. polg. oszt.	2	iskolaorvos
Bruckner Frigyes	1884	1900	tanítja az éneket a leányosztályokban	16	Gyülekezeti orgonista
Dittmann Antal s. tanító	1850	1867	tanítja a rajzot a IV flosztályban s a polg. leányosztályokban	12	Ny. főv. közs. rajztanár
Falvay Antal r. tanító	1860	1866	tanít a polg. leányosztályokban	17	E. i. igazgató s az esp. tan. kör elnöke st.
őzv. Gerzso Károlyné áll. s. tanítónő	1883	1883	Kézimunka-tanítónő az I. és II. elemi osztályban	12	—
Falvay Gizella s. tanítónő	1899	1899	tanít a III e. oszt.	20	—
Jakobei Margit r. tanítónő	1891	1891	Az I. el. leányoszt. tanítónője	20	—
Kaczián János	1884	1885	tanítja az I. és II. polg. oszt. ev. vallást.	4	hitoktató lel. kész
Kalma Pál s. tanító	1897	1899	Az I. floszt. tanítója	20	A tantestület jegyzője
Kardevan Ida r. tanítónő	1890	1890	tanítja a kézimunkát a polg. leányosztályokban	12	—
Kardevan Vilmos r. tanító	1867	1882	tanít a polg. leányosztályokban	18	—
Kurz Sámuel r. tanító	1863	1872	A III. floszt. tanítja	19	Az esp. isk. biz. tagja, az orsz. t. biz. tagja
Lux Ede r. tanító	1866	1870	A IV. floszt. tanítója	19	Az esp. isk. biz. tagja
Mikolík Kálmán r. tanító	1875	1880	tanít a polg. leányosztályokban	18	Az esp. isk. biz. tagja s a term. szertár őre
Mokry Eszter r. tanítónő	1894	1894	A III. el. leányoszt. tály tanítónője	20	—
Schulek Vilma áll. s. tanítónő	1877	1877	tanítja a kézimunkát a III. és IV. oszt.	12	—
Scholtz Lajos r. tanító	1874	1874	tanít a polg. leányosztályokban	24	—
Tomassek Ilona r. tanítónő	1875	1875	A II. el. leányoszt. tanítónője	20	—

Jegyzet: A francia nyelvet **Richon Margit** kisasszony tanította. Hitoktatók: Tiszt. **Horváth József** róm. kath. belv. káplán; **Kondor Ignác Kornfeld Gyula, Hajnal Jakab** és **Dr. Scheiber Lajos** az izr. hitközség hitoktatói. Kézimunkatanítónő-segéd: **Döbrentey Irén, Fuchs Paula.**

D) Órabeosztás. D) Studeneintheilung.

Tantárgy	El. fiúiskola				Elemi				Polgári			
					leányiskola							
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
Vallás tan	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Magyar olvasás, irány s nyelv tan	6	3	3	3	6	3	3	3	4	3	3	4
Német olvasás irány s nyelv tan	—	4	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3
Szám tan	4	3	3	3	4	4	3	3	3	2	2	3
Mértan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Földrajz	—	—	3	2	—	—	3	2	2	2	1	1
Történet s alkotmánytan .	—	—		2	—	—		1	—	2	2	3
Természetrajz	—	—	2	2	—	—	2	2	2	2	—	—
Vegytan és ásványtan . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Természet tan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Háztartás tan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Egészség tan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Beszéd- és értelemgyakorl.	6	4	—	—	6	4	—	—	—	—	—	—
Írás	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	—
Rajz		1	1	2		1	1	1	2	2	2	2
Ének		1	1	1		1	1	1	2	2	2	2
Testgyakorlás	—	2	2	2	—	—	2	2	2	2	1	1
Kézimunkák	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3	3	3
Franczia nyelv (mint rendszé- vül tan t á r g y)	—	—	—	—	—	—	—	—	(2	2	2	2)
Heti összeg:	20	22	22	24	23	23	24	24	27	27	27	28

E) **A** bevégzett tananyag.

E) Behandelte Lehrstoffe.

a) **A** népiskolában. — a) **In der Volksschule.**

I. OSZTÁLY. — I. KLASSE.

Osztálytanító a fiuknál: Kalma Pál.

A leányoknál: Jakobei Margit.

1. Vallástan.

12 biblia történet az ó és 12 történet az új szövetségből.
Egyházi énekek és imák.

2. Nyelvtan.

Magyar írás és olvasás a nyelvten alapfogalmai-
nak idevonatkozó része, szorosabb meghatározás nélkül.

Egyszerű nyelvtani gyakorlatok megfejtése szóval, a pala-
táblán és írófüzetben.

3. Számтан.

A négy alpművelet szóval és jegyekkel az 1—50 terjedő
számkörben.

4. Szemléltető oktatás.

Az iskola, a szülői ház, házi állatok; a kert, az utca, a
helység, kézmivesek, kereskedők; a mező, rét, erdő; néhány mezei
állat és növény; a hegy, a víz; időváltozások.

Elbeszélések a gyermeki életből; állatmesék. Gyermekdalok
és költemények.

II. OSZTÁLY. — II. KLASSE.

Osztálytanító a fiuknál: Alex Albert.

A leányoknál: Tomassek Ilona.

1. Vallástan.

A tanterv által előírt bibliai történetek, imák és egyházi énekek.

2. Magyar nyelv.

A helyes olvasás gyakorlása. A tömondat és ennek különféle
alakjai; a főnév, tulajdonnév, ige, személyes névmás, melléknév
és számnév. Rövid nyelvtani feladványok. Költemények emlékelése.

3. Német nyelv.

A német írva-olvasás tanítása, német szók gyűjtése és beszél-
getések az egyszerű mondat körében. Versek s egyszerű fordítások.

4. Számтан.

A négy alpművelet az 1—500-ig terjedő számkörben elvont
és megnevezett számokkal. A mértékek megismertetése.

5. Szemléltető oktatás.

A házi állatok és néhány a kertben, mezőn, erdőben, vagy vízben élő állat, a legfontosabb növények és ásványok. Némely földrajzi fogalmak; a határ és az abban látható főbb tárgyak.

6. Szépirás. — 7. Rajz. — 8. Ének. — 9. Torna.

III. OSZTÁLY. — III. KLASSE.

Osztálytanító fiuknál: Kurz Sámuel.

A leányoknál: Falvay Gizella.

1. Vallástan.

A biblia történetek összefüggésökben, Jézus s az apostolok élete és főbb tanai; az Úr imája; sz. írásbeli mondatok és egyházi énekek.

2. Magyar és német nyelvtan.

Az értelmes és helyes hangsúlyozással való olvasás. Az egyszerű és bővített mondatban előforduló beszédrészek; a név- és igeragozás elemei, valamint a helyesírás főbb szabályai. Alkalmos versek és velősebb mondatok betanulása. Fordítási gyakorlatok.

3. Számtan.

Az 1-től—10,000 ig terjedő számkörben a négy alapszámvetés alkalmazott példákban A különféle mértékek ismertetése.

4. Földrajz és hazai történelmi képek.

A főváros s ennek környéke, Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye és házánk egyes vidékeinek megismertetése kapcsolatban egyes történelmi képek.

5. Természettudomány.

A gerinces állatok; a növényországából a legszükségesebb tudnivalók s egynehány ásvány.

6. Szépirás. — 7. Rajz. — 8. Ének. — 9. Torna.

IV. OSZTÁLY. — IV. KLASSE.

Osztálytanító fiuknál: Lux Ede.

A leányoknál: Mokry Eszter.

1. Vallástan.

Az Isten, önmagunk és embertársaink iránt való kötelességek ismertetése a 10 parancsolat és a hegyi beszéd tárgyalása által; az apostoli hitvallás ágazatainak ismertetése és megmagyarázása a biblia történetek alapján; szentírásbeli helyek és egyházi énekek.

2. Magyar és német nyelvtan.

Az értelmes és szép olvasás. A tö-, csonka-, bővített-, összevont és összetett mondatok megkülönböztetése; a ragok és képzők ismertetése; a mondottakhoz kapcsolt írásbeli gyakorlatok. Szavak. Fordítások.

3. Számтан.

A négy alapművelet begyakorlása nagyobb és különnevű számokkal; ezeknek egyművekké való változtatása és a közönséges életben előforduló törtszámok.

4. Földrajz.

Magyarország megyéenként; a magyar államot környező államterületek; nevezetesen az osztrák állam és Európa államainak általános ismertetése.

5. Történet.

A történeti képek bővítése és az időszakok szerint való rendezése által nemzetünk fontosabb történeti mozzanatainak ismertetése.

6. Természetisme.

A gerinceztelen állatok; a leginkább használt növények és ásványok ismertetése.

7. Rajz. — 8. Szépirás. — 9. Ének. — 10. Torna.

A k é z i m u n k á t

tanították az elemi leányosztályokban: Schulek Vilma és özv. Gerzsó Károlyné.

I-ső osztály: Egyszerű kis szalagok kötése; harisnyakötés.

II-dik osztály: Horgolás és betűjegyzés elemei.

III-dik osztály: Horgolás, szoros-mintaszalag kötése, betűjegyzés.

IV-dik osztály: Lyukacsos mintaszalag kötése, színes pamuttal való himzés.

Ezen kívül kivételesen és csak a t. szülők kívánságára, a gyermekek tehetsége és kiképzett ügyességéhez mért fényűzési munkák is készítették egyes családi ünnepélyek alkalmára.

b) **A** polgári

b) In der Mädchen-

I. polgári

Osztályfőnökök: Klassenlehrer:

Tantárgy	Heti óra szám	Tanító	Tankönyv
Vallás tan	2	Kaczián János	Bereczky S. Biblia ismertetés. Sz. Biblia. Szőnyi: Énekeskönyv.
Magyar nyelv	4	Mikolík Kálmán	Dr. Gyulay B. olvasókönyve 1. r. Torkos L. Magyar nyelvtan
Német nyelv	3	Mikolík Kálmán	Jausz K. Német olvasó könyv 1. r. Bohm-Steinert kl. deutsche Sprachlehre.
Földrajz	2	Kardeván Vilmos	Hunfalvy-Schneider: Földrajz I. Németh: Magyarország hegy és vízrajzi térképe. Lange-Cherven Atlasz
Számtan	3	Scholtz Lajos	Vajdafi. Számtan I.
Természettan	2	Mikolík Kálmán	Fillinger: Állattan I. Szécskay: Növénytan.
Szépirás	2	Mikolík Kálmán	—
Ének	2	Bruckner Frigyes	Szőnyi T. Énekeskönyv.
Rajz és Mértan	2	Dittmann Antal	—
Női kézimunkák	3	Kardeván Ida	—
Testgyakorlás	2	Scholtz Lajos	—
Francia nyelv	2	Richon Margit	Ch. Noel: Premières lectures françaises.

Leányiskolában.

Bürgerschule.

Leányosztály.

Mikolík Kálmán.

T a n a n y a g

A biblia fontossága: a szentírás története és az ó-szövetség egyes könyveinek részletes ismertetése. Biblia olvasás. Egyházi énekek.

Szép és értelmes olvasás, főképp a hazai történelemre és a magyar népeletre vonatkozó olvasmányok értelmezése és tartalmuk rövid összefoglalása. — Alkalmas olvasmányok alapján az egyszerű bővített mondat fő- és mellékrészei, a beszédrészek meghatározása, a teljes név- és igeragozás és a szóképzés. Kisebb versek szavalása. Hetenkint 1, csak az iskolában tartott írásbeli gyakorlatul diktandó írás vagy kisebb mesék és leírások fogalmazása.

Helyesen hangsúlyozott értelmes olvasás. Mondattani alapon a mondat- s beszédrészek ismertetése: névszók ejtgetése és igék hajlítása. Könnyebb elbeszélések s mesék, leírások fogalmazása. Helyesírás, fordítási és szavalási gyakorlatok.

A magyar korona országainak, az osztrák tartományoknak és Európa többi országainak természeti és politikai földrajza részletesen.

A négy alapművelet elvont, egy- s különnevű számokkal. Arányosság és az egyszerű hármasszabály. A métermértékek és a hazai pénzek ismertetése Feladatok megfejtése fejben, táblán és füzetben

Téli hónapokban: A gerincesek jellemzőbb alakjainak részl. leírása és osztályozása, tekintve azok hasznát, kárát és elterjedési viszonyait. Nyári hónapokban: Több virágos növény leírása, tekintettel főbb alakjainak jellegükre s ipari fontosságukra. Egy kis herbarium készítése.

A falitáblán való előírás után ütenyezéssel a magyar és német ABC kis és nagy betűi magyar és német folyóírás. Helyes toll- és testtartás.

Az öntudatos helyes énekléshez szükséges zeneelmélet: zongoragyakorlatok A kemény hangsorok. Egyházi énekek. Egyszólamu dalok.

Mértani alapfogalmak. Az egyenes vonalak mérése, osztása és egybeállításra rajzeszközökkel és szabadkézzel. Egyenesvonaltú síkdíszítmények, egyszerű padozat minták és meander-szalagok rajza

Egyszerű kalotaszegi varrottás. Kereszt- és szárított. Recézés, a fillet guipure különböző öltéseivel.

Rend- és szabadgyakorlatok: különféle tag- és törsgyakorlatok. A természetes járás halank, dobbantással és utánlépéssel; ugrás. Szergyakorlatok: a vízszintes és rézsutos lábtón, lebegőfán, lengő kötélen, támfán és gyűrűhintán.

Játék: Labdadobás. Láncjáték. Farkas és bárány.

A kiejtés begyakorlása. Írás és ékjelek A háromféle névelő, főnév és ejtgetése, adjectiv, possessiv, demonstrativ, tulajdonnevek, proposition számnevek. A voir és être főbb alakjai. Fordítások. Szavalás. Hetenkint 1 írásbeli gyakorlat.

II. polgári

Osztályfőnök: — Klassenlehrer:

T a n t á r g y	Heti óra szám	T a n í t ó	T a n k ö n y v
Vallás tan	2	Kaczián János	Bereczky : Bibliai ismertetés
Magyar nyelv	3	Falvay Antal	Dr. Gyulay B. olvasókönyve II. r. Torkos L. Magyar nyelvtan.
Német nyelv	3	Kardeván Vilmos	Jausz K. Német olvasó könyv I. r. Böhm-Steinert kl. deutsche Sprachlehre
Történelem	2	Kardeván Vilmos	Kozma : Világtörténelem
Földrajz	2	Kardeván Vilmos	Márki : Földrajz II. Lange Cherven Atlasz.
Szám tan	2	Scholtz Lajos	Vajdady : Szám tan II.
Mértan	1	Scholtz Lajos	—
Természetr ajz	2	Mikolík Kálmán	Fillinger : Állattan II Szécskay : Növénytan.
Ének	2	Bruckner Frigyes	Szőnyi : Énekeskönyv.
Írás	1	Mikolík Kálmán	—
Rajz	2	Dittmann Antal	—
Kézimunka	2	Kardeván Ida	—

leányosztály.

Kardeván Vilmos.

T a n a n y a g

Az új szövetség egyes könyveinek részletes ismertetése és íróinak története. Biblia olvasás. Egyházi énekek.

A magyar nyelv mondat- és alaktana folytonos elemzéssel, kiváló figyelemmel a helyesírással és az írásjelek használatára; a népi nyelv ismertetése s a hibás kiejtés ellenőrzése; a rokonértelmű szók bemutatása és gyakorlása. Mondatrövidítés. A körmondat. Prózai és verses olvasmányok. Nyelvtani feladatok. Két hetenkint írásbeli dolgozatul leírások s egyéb önálló fogalmazványok. Szavaltatok.

Az alaktannak ismételése mellett a mellé és alárendelt mondatok és a körmondat Prózai és költői szemelvények. Gyakori fordítások, elbeszélések, átalakítások. Nyelvtani feladatok és helyesírási gyakorlatok. Havonként 2 írásgyakorlat. Szavaltatok.

A történelem fogalma. Az ókori népek történelme röviden, a görögök- és rómaiaké részletesebben. A középkorból a népvándorlás: N. Károly birodalma.

Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália földrajza, különös tekintettel a természeti viszonyokra. A tanult földrészek vázlatainak készítése.

Az I. osztályban tanultak ismételése. Az időszámítás körébe tartozó számítások. Tizedes törtek. Az összetett hármas szabály egész és tört számokkal. — A növendékek az elősoroltakat fejben, táblán és füzetben gyakorolják és dolgoznak iskolai és házi feladatokat is.

Pont, vonalak és szögek fekvése és mérése. A három-, négy és sokszög, a kör és kerület főtulajdonságai és alakítása; továbbá szerkesztésük alapján az idomok összeillősége és hasonlósága.

Az őszi hónapokban: a hazai gyümölcsök szemléltető leírása és osztályozása. Téli hónapokban: az állattan gerinczetlen osztályai rendszeresen az egyes főbb jellemek kiemelésével. A Tavaszi hónapokban: a fontosabb mezőgazdasági, kerti és konyha növények, fák, mérgesnövények osztályozása és a herbárium-készítés folytatása.

A hangjegyek nevei és értéke: az ütemek, a hangsúly és a hangközök elméletileg és gyakorlatilag. Egyházi énekek: egy- és kétszólamú dalok és magyar népdalok.

Magyar és német folyóírás gyakorlása mint az I. osztályban.

Vegyes és görbevonaltú síkrajzok rajzolása táblarajzok nyomán rajzeszközökkel és szabad kézzel.

Vászon mintakendő a fehérvarrás alapöltéseivel, különböző ájour és szálaöltéssel. Betűjegyzés. Magyar stílusban tartott lapos hímzés és töltő öltés.

T a n t á r g y	Heti óra szám	T a n á r	T a n k ö n y v
Testgyakorlatok	3	Scholtz Lajos	—
Franczia nyelv (fakultative)	2	Richon Margit	Ch. Noel: Premières lectures françaises.

III. p o l g á r i

Osztályfőnökök: — Klassenlehrer:

T a n t á r g y	Heti óra szám	T a n á r	T a n k ö n y v
Vallástan	2	Falvay	Pálffy J.: Egyháztörténet Egyházi énekek.
Magyar nyelv	3	Falvay	Wessely Ö.: Stilisztika. Arany: Toldi (magyarázta, Lehr Albert)
Német nyelv	2	Kardeván	Dietlein: Leitfaden zur deutschen Litteratur.
Történelem	2	Kardeván	Kozma: Világtörténelem.
Földrajz	3	Kardeván	Márki: Földrajz. Lange-Cherven: Atlasz.
Vegytan, ásvány- tan és földtan	3	Scholtz	Rybar: Vegytan és ásvány- tan.

T a n a n y a g

Rendgyakorlatok: kanyarodások körülközrés, fordulatok járásközben Szabadgyakorlatok: összetett hármass gyakorlatok, hintajárás, bibiczjárás. Szergyakorlatok: ugrózsámolyon, függeszkesedés létrán, lebegőjárás, és egymásnak kerülése gerendán; gyakorlatok lengő kötélén és gyűrűhintán Labdajáték.

Alaktani ismétlések. A rendes igék tüzetes ragozása; használtabb rendhagyó igék, névmások, határozók s a névragozás részletesen. Mondatok készítése. Olvasás, fordítás és az olvasmányok tartalmának elbeszélése. Dietéek, nyelvtani és helyesírási gyakorlatok. Versek, prózai darabok és kis párbeszédek könyv nélkül.

l e á n y i s k o l a

Scholtz Lajos.

T a n a n y a g

A keresztény egyház története a 30 éves háborúig, különösen a hitjavítás hazánkban.

Nyelvtani ismétlések elemzés közben költői és prózai olvasmányok alapján Az egyszerű és szép stílus sajátosságai, kiváló tekintettel a magyar nyelv eredeti sajátosságaira. Prózai és versalak. Hangsúlyos és időmértékes verselés. Az írásművek felosztása, a prózai műfajok és a közeleti fogalmazványok Irály- és verstan elemzések A r a n y T o l d i-jának tárgyalása. Irálygyakorlatul: levelek, ok- és ügyiratok. Szavaltatok.

Német verstan, jelesen: a szótagok mértéke, a verslábak és verssorok, a rim fajtái és nemei, a versszakok. A költői műfajok. Két hetenkint írásbeli dolgozat, részint szabadon, az olvasmányokból merítve.

A papság és császárság küzdelmei: a kereszties hadjáratok. D'Arc Johanna; a Habsburgok a középkor végén. Spanyolország felszabadulása. Találmányok. A reformáció. Habsburgok világbirodalma. A németalföldi szabadságharc. A 30 éves háború. XIV. Lajos kora. Az angol forradalom. II. Frigyes. Nagy Péter. Az északamerikai szabadságharc. A francia forradalom. Napoleon. A német birodalom és az olasz királyság megalakulása.

Kapcsolatban a történeti tanítással az eddig tanultak ismétlő áttekintése és gyakorlása a térkép folytonos használata mellett.

A levegő és a víz elemeinek ismertetése. Elem és összetett test. Kristályok Nem fémes elemek és azoknak fontosabb vegyületei A savak. A könnyű és nehéz fémek. Öntvény. Aljak. Sók. A szervetlen testek alaki természettani és vegytani tulajdonságai. Közetan és földtan. Szerves vegy anből: illó olajok és gyanták, szénhidratok, a szeszes erjedés, az alkoholok, a savak, zsíradékok, festő anyagok, alkaloidok és fehérnye anyagok.

T a n t á r g y	Hett óra szám	T a n í t ó	T a n k ö n y v
Háztartástan	2	Mikolík	Sebestyénne Stetina J. Gazdaságtan fels. leányisko- lák számára.
Számtan	2	Scholtz	Vajdafi : Számtan III.
Mértan	1	Scholtz	—
Írás	1	Mikolík	—
Rajz	2	Dittmann	—
Ének	2	Bruckner Frigyes	Szőnyi : Énekeskönyv.
Kézimunka	3	Kardeván	—
Testgyakorlás	1	Scholtz	—
Franczia nyelv	2	Richon Margit	Noel : Premiéres lectures. franczia (haladóknak)

IV. polgári

Osztályfönök : — Klassenlehrer :

T a n t á r g y	Heti óra szám	T a n í t ó	T a n k ö n y v
Vallástan	2	Falvay	Bereczky S. Ev. hit- és erkölestan. Egyházi énekek.
Magyar nyelv	2	Falvay	Novák Sándor : A magy. nemzet. irod. ismertetése.

T a n a n y a g

Alapfogalmak. A termelés főágai. A vagyonszerzés. A nő szerepe és hivatása a házi gazdaság vezetésében. A takarékoság fontossága. Költségvetés. A lakás, butorok, ruházat és élelmiszerek, azoknak beszerzése és eltartása. A háztartási munkák megosztása. A házi tűzhely szentsége.

Közönséges törtek Olasz gyakorlat. Egyszerű és összetett hármas szabály törtekkel. A hazai pénzek és mértékek folytonos ismételése

A három-, négy- és sokszög s a kör területének, s egyszerű szabályos testek térfogatának s felszínének ismertetése, illetve kiszámítása.

A magyar és német folyóírás gyakorlásán kívül a ronde-írással diszbetű.

Sikétkitmények rajzolása és festése különböző stylben magyarázat-tal kísért táblái előrajzok nyomán.

A hangközök és lépcsők folytatólagos ismertetése és továbbgyakorlása. A skálák képzése és éneklése minden hangnemben. Két- és háromszólamu gyakorlatok és énekek. Chorálok.

Magyar mintájú zsebkendő és betűhímzés. Színes magyar hímzés. Eredeti áttört kalotaszegi varrottas.

Kanyarodások járásközben, esillagfelállítás. — Forgólépésjárás eszószoiktetés. Botgyakorlatok. — Magas és távugrás. Zsámolyon átugrás, gyakorlatok gyűrűhintán: fordulattal, lábműködéssel felhuzódás; körhintán: futás és mérsékelt repülés; lótrán: függeszkedés lóbálással; támfán: mellső és hátsó felvő támasz. Játékok.

Értelmes olvasás és ennek alapján folytonos beszédgyakorlatok. Az egyszerű bővített mondat ismertetése, mondatrészei és beszédrészei elemzése. Verses és prózai darabok megtanulása. Copiek, nyelvtani gyakorlatok, dietéek és kis compositiók olvasmányok alapján. Beszédgyakorlatok a közéletből merített dolgok köréből.

l e á n y o s z t á l y.

Falvay Antal.

T a n a n y a g

Az apostoli hitvallás A választanak. Erkölestan Biblia olvasás Egyházi énekek.

Költői művek olvasása és esztetikai fejtegetése, szavalása és ezek alapján: a költői műfajok ismertetése és a kiváló magyar írók méltatása. Az irodalomtörténet vázlata. — Két hetenkint írásbeli dolgozatok leginkább az olvasmányokból merítve, a főalakok jellemrajzát adva és fogalommagyarázatok, elmélkedések.

T a n t á r g y	Heti óra szám	T a n í t ó	T a n k ö n y v
Német nyelv	3	Kardeván	Dietlein : Lehrbuch der deutschen Literatur.
Történelem	3	Mikolík	Baróti Csánki : M. történ. és Csiky : Alkotmánytan.
Földrajz	1	Scholtz	Emödi . Természettan és csill. földrajza.
Számтан	3	Scholtz	Vajdafi : Számтан II.
Természettan	3	Scholtz	Emödi : Természettan.
Egészségtan	2	Bexheft	Csapódi-Gerlóczy : Egészségtani kézikönyv.
Ének	2	Bruckner	Szőnyi : Énekeskönyv.
Rajz	2	Dittmann	—
Kézimunka	3	Kardeván Ida	—
Testgyakorlat	1	Scholtz	—
Francia nyelv	1	Richon Margit	Salarien : Francia olvas- mányok.

T a n a n y a g

A német irodalom történet rövid vázlata. A klaszikus iskola kiváló tagjai: Klopstock, Lessing, Herder, Wieland, Goethe, Schiller életrajzai és egyes műveinek megismertetése. Szavalatok. Két hetenkint egy írásbeli szabad dolgozat (Sprichwort Erklärung, Schilderung, Erläuterungen, Abhandlungen)

Magyarország története összefüggő előadásban a legrégibb időtől fogva a legújabbig, az alkotmánynak fontosabb intézményeire való tekintettel, s a növendékek nemzeti érületének és jellemének fejlesztése czéljából. Magyarország természeti és politikai földrajzának áttekintése.

Kapcsolatban a természettannal. A csillagászati földrajz elemei. A csillagok felosztása. Naprendszerünk. A föld és ábrázolása. Látókör, tetőpont. Földrajzi szélesség. A föld forgása és keringése. Nappálya. Naptávol, napközeli. Nap- és évszakok, földővek. A hold mozgása és fényváltozással. Nap- és holdfogyatkozás. Álló csillagok: csillagképek. Az egyes tűnemények magyarázata megfelelő földrajzi készülékek segélyével történik

A százalékszámítás és alkalmazása. A láncszabály. A hazai és a legfontosabb külföldi pénznemek ismertetése és átszámítása. Egyszerű és összetett részarányos osztás. Vegytésszabály. Arany- és ezüsttövényekre, veripénzekre és állampénzpapírokra vonatkozó számítások. Gyakorlati példák kidolgozása táblán s füzetben.

A természettan alapfogalma. A testek általános tulajdonságai, azok halmaza. A hő és annak hatása Hőmérő. A szilárd, csepegős és terjengős testek egyensúlya és mozgása. A hangtan. A fénytán. A delejesség. A villamosság. Mindez kísérletek alapján magyarázva.

Az egészség és betegség fogalma. Az egészségre ható tényezők. A mozgás, érzés. Érzékek. A légzés. A vérkeringés. Táplálkozás. Mérgezés. Rögtöni segély. Ragályozás. Sebfertőzés Betegápolás Az emberi szervezet egyes részeinek megóvására, ápolására és fejlesztésére vonatkozó szabályok. A testi nevelés főbb elvei.

Az énekhez szükséges ismeretek az összhangzattanból. Több szólamu női karok. Műdalok jeles dalszerzőktől. Kétszólamu chorálok.

Bevezetés a távlati rajzolásra Távlati rajzolása az egyenes vonalnak síklapnak és egyszerű szögletes testeknek. A színharmonia ismertetése és síképitmények rajzolása és festése. — Domboru gipsz-épitmények rajzolása körrajzban, majd árnyékolva.

Női ing varrása himzett vagy á jour betéttel, hurkolt csikkal. Foltzott mintakendő, vászon és damaszt műtömmel; gomblyuk varrás és betűjegyzés.

A III. oszt. anyaga nagyobb kiterjedésben és nehezebb összeköttetésben; a testgyakorlás tanításból kifolyó utasítások a gyakorlati életre.

Az előző osztályokban elsajátított ismeretek kiegészítése egyes olvasmányok tárgyi és alaki közelése alapján. Később levelek fogalmazása. Fordítás, beszéd- és szavlati gyakorlatok.

F) Tankönyveink

F) Unsere Schulbücher.

Használt tankönyvek	Fü osztály- ban	Leányosztály- ban
1. Bereczky S. Bibliatörténetek	II. III.	II. III.
2. Bereczky : Hit- és Erkölestan	—	IV. polg.
3. Győry V. Luther kis kátéja	IV.	IV. el., I. s. II. p.
4. Pálffy kis egyháztörténete	—	III. polg.
5. Bereczky Biblia ismertetés	—	I. II. polg.
6. Egyházi énekek ev. iskolák számára	III. IV.	III. IV. I. II. polg.
7. Új testamentom v. egész biblia	IV.	IV. I. II. III IV.
8. ABC- és olvasókönyv Péterfy és társaitól	I.	I.
9. Kurz S. Német ABC	II.	II.
10. Komáromy, Lakits s. t. olvasókönyve	II. III. IV.	II. III. IV.
11. Gyulay magyar olvasókönyv	—	I. II. polg.
12. Lehr Arany Toldija	—	III. polg.
13. Jausz Lesebuch I. II.	III. IV.	III IV.
14. Jausz György német olvasókönyv polgári iskola számára	—	I. II. polg.
15. Komáromy, magyar nyelvtan	II.	II.
16. Bárány, Nyelvkönyv I. II.	III. IV.	III. IV.
17. Torkos L. Magyar nyelvtan	—	I. II. polg.
18. Wessely O. Stylistika	—	III. polg.
19. Novák S. magyar nemz. irod. ismertetése	—	IV. polg.
20. Junghans Stricker Sprachschule	IV.	IV.
21. Böhm-Steinert kl. deutsche Sprachlehre	—	I. II. polg.
22. Dietlein Leitfaden d. deutschen Litteratur- geschichte	—	III. IV. polg.
23. Luttenberger Számtani példatár	I.	I.
24. Füredi Számtani példatár	II. III.	II. III.
25. Emericzy Számtani példatár IV.	IV.	IV.
26. Vajdady Számtan I. II.	—	I. II. III. IV. polg.
27. Mikolík földrajza	III.	III.
28. Gáspár földrajza	IV.	IV.
29. Hunfalvy-Schneider földrajza	—	I. II. III. polg.
30. Német Magyarország hegy- és vízrajzi tér- képe	IV.	IV. I. polg.
31. Lange Cherven Földrajzi Atlasz	—	I. II. III. polg.
32. Ballagi K. és Nagy L. Magyarok története	IV.	IV.
33. Kozma, Világtörténelem	—	II. III. polg.
34. Baróti-Csánki, Magyarok története	—	IV. polg.
35. Csiky Alkotmánytan	—	IV. polg.
36. Csapody Egészségtan	—	IV. polg.
37. Emericzy-Somogyi természetrajz	IV.	IV.
38. Emődi Természettan és esill. földrajz	—	IV. polg.
39. Fillinger Állattan I. II.	—	I. II. polg.
40. Szécskay Növénytan I. II.	—	I. II. polg.
41. Rybár Vegytan és ásványtan	—	III. IV. polg.
42. Sebestyén Stetina J. Gazdaságtan	—	II. polg.

G) Az iskola taneszközei évi jövedelme és kiadásai.

G) Lehrmittel, Einnahmen und Ausgaben der Schule.

[illegible]

H) Tanulóink számának táblázatos kimutatása.

H) Statistischer Ausweis über unsere Schulfugend.

Osztály	A tanulók száma		V a l l á s					Anyanyelv		S z ü l e t é s i é v										Szüleik polgári állása		Tan-díj											
	beiratott	meghalt	Ezek közül		kimaradt	ág. hitv.	ev. ref.	róm. kath.	gör. kel.	izraelita	magyar	német	tót	egyéb	1895	1894	1893	1892	1891	1890	1889		1888	1887	1886	1885	értelmiségi	kereskedő	iparos	földb. v. bérlő	szem. szolgálattevő vagy szolga	fizető	tandijmentes
I. tñu	48	1	4	24	3	6	15	46	2	—	—	—	—	45	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	24	8	—	5	37	11
II. "	56	—	—	22	—	3	30	55	1	—	—	—	—	5	48	5	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	18	17	1	6	46	10
III. "	70	—	1	27	6	9	27	66	1	—	—	—	—	—	5	57	7	50	14	—	—	—	—	—	—	—	23	28	15	—	4	59	11
IV. "	71	—	5	28	3	8	31	68	1	—	—	—	—	1	—	7	50	14	—	—	—	—	—	—	—	—	37	19	10	1	4	60	11
Összesen fluk	245	1	10	101	12	26	103	235	9	—	—	—	—	50	56	65	60	14	—	—	—	—	—	—	—	—	85	89	50	2	19	202	43
I. elemi leány	37	—	2	16	—	1	20	35	2	—	—	—	—	28	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	15	5	—	1	32	5
II. "	41	—	1	14	—	7	18	36	4	—	—	—	—	4	34	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	11	5	1	6	32	9
III. "	44	—	1	17	—	8	18	41	2	—	—	—	—	—	4	29	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	19	12	—	1	37	7
IV. "	48	—	1	23	—	2	23	44	3	—	—	—	—	—	2	25	17	3	—	—	—	—	—	—	—	—	13	22	10	2	2	37	11
Összesen el. leány	170	—	5	70	2	18	79	156	11	2	1	32	46	34	36	18	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	59	67	32	2	10	138	32
I. polg. leány	74	1	1	41	1	5	27	54	20	—	—	—	—	—	—	—	1	38	27	6	2	—	—	—	—	—	24	24	22	2	2	60	14
II. "	75	—	6	33	1	3	38	63	11	—	—	—	—	—	—	—	5	39	20	8	3	—	—	—	—	—	24	28	18	1	4	59	16
III. "	72	—	1	39	1	3	29	59	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	43	21	4	—	—	—	—	24	17	27	2	2	55	17
IV. "	64	—	2	34	4	3	23	56	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	38	18	4	—	—	—	20	25	15	—	4	55	9
Össz. polg. leány	285	1	10	147	7	14	117	232	50	2	1	—	—	—	—	—	1	43	69	73	69	25	5	—	—	—	92	94	82	5	12	229	56
A tanulók főösszege	700	2	25	318	21	58	4	299	623	70	4	4	3	82	102	99	97	75	72	74	69	25	5	—	—	—	236	250	164	9	41	569	131

J) K i m u t a t á s

a tanítás eredményéről a folyó tanév végén.

J) **Ausweis** über die diesjährigen Resultate des Unterrichts.

Osztály	V i z s g á t t e t t ; Geprüft wurden ;											Főösszeg	
	rendes tanulóink közül ordentl. Schüler						magántanulók közül Privatschüler						
	kitűnő I.	jeles II.	jó III.	elégséges IV.	elégtelen V.	összesen	kitűnő I.	jeles II.	jó III.	elégséges IV.	elégtelen V.		összesen
I. elemi fiú	15	17	10	1	—	43	9	6	2	—	—	17	60
II. elemi fiú	15	17	12	9	3	56	8	4	2	1	—	15	71
III. elemi fiú	15	24	19	9	2	69	6	4	2	—	—	12	81
IV. elemi fiú	24	16	18	5	3	66	6	2	1	1	—	10	76
összesen fiúk	69	74	59	24	8	234	29	16	7	2	—	54	288
I. elemi leány	16	8	5	4	2	35	4	2	—	—	—	6	41
II. elemi leány	14	13	5	4	4	40	4	2	2	—	—	8	48
III. elemi leány	13	19	6	3	2	43	3	3	2	—	—	8	51
IV. elemi leány	15	11	11	4	6	47	7	5	1	1	—	14	61
összesen elemi nép-iskolai leány	58	51	27	15	14	165	18	12	5	1	—	36	201
I. polgári leány	6	22	21	16	7	72	2	1	—	—	—	3	75
II. polgári leány	5	23	18	11	12	69	1	—	—	—	—	1	70
III. polgári leány	7	20	26	10	8	71	1	2	—	—	—	3	74
IV. polgári leány	15	27	12	4	4	62	—	1	—	—	—	1	63
összesen polgári iskola leány	33	92	77	41	31	274	4	4	—	—	—	8	282
Főösszeg	160	217	163	80	53	673	51	32	12	3	—	98	771

K) A tanulóknévsora.*)

K) Namensverzeichniss der Schüler.

I. fiú-osztály. — I. Knabenklasse.

1. Balog Imre, 1895. Bp. izr. mt.	26. Kristoffy Lajos, 1895. Bp. ágh
2. Barakonyi Ferencz, 1895. Bp. ev. ref.	27. Lányi Andor, 1894. Szolnok, ev. ref. mt.
3. Bellovits János, 1895. Bp. ev. ref.
tdm. kim.	28. Liebau Lajos, 1895. Bp. ágh.
4. Bereczky Vilmos, 1895. Bp. ágh. tdm.	29. Lienert Aladár, 1895. Bp. ágh.
5. Binder Pál, 1895. Bp. ágh.	30. Lütze Ákos, 1895. Bp. ágh. tdm.
6. Blau Sigfried, 1895. Bp. izr.	31. Magyar István, 1895. Martonvásár,
ágh. tdm.
7. Bloch Sándor, 1895. izr.	32. Massányi Béla, 1895. Bp. ágh.
8. Brammer Pál, 1895. Bp. izr.	33. Maurer István, 1895. Bp. ágh.
9. Braun Ferencz, 1895. Bp. izr.	34. Mitterdorfer Andor, 1895. Bp. r. k.
10. Brózik Gyula, 1895. Bp. ágh.	35. Podvinecz István, 1895. Bp. izr.
11. Czettel László, 1895. Bp. izr.	36. Rosenberg László, 1895. Bp. izr. kim.
12. Fischer Ervin, 1894. Bp. ágh. tdm.	37. Saxlehner Tibor, 1895. Bp. ágh. mt.
kim.
13. Glass Tibor, 1895. Bp. izr.	38. Schmidt Nándor, 1895. Bp. ágh.
14. Gombó Pista, 1895. Bécs ágh.	39. Scholtz Andor, 1895. Bp. ágh. tdm.
15. Grollmann Sándor, 1895. Újpest, r. k.	40. Schultheiss Ernő, 1895. Bp. izr.
16. Hazucha Andor, 1895. Bp. ágh. tdm.	41. Seibriger Emil, 1895. Bp. ágh.
17. Heckenast Gusztáv, 1895. Bp. ágh. mt.	42. Silbermann Rezső, 1895. Bp. ágh. tdm.
18. Heyder Lajos, 1895. Bp. r. k.	43. Sommer Tivadar, 1896. Bp. izr. mh.
19. Hofbauer Lipót, 1895. Bp. ágh.	44. Stern Jenő, 1895. Bp. izr.
20. Horovitz György, 1895. Bp. ágh.	45. Szeitz László, 1895. Bp. r. k.
21. Hölzel Pál, 1895. Bp. izr.	46. Thürmenstein Frigyes, 1895. Bp.
ágh. tdm. kim.
22. Jureczky Ferencz, 1895. Bp. ágh.
tdm.	47. Trenka József, 1895. Bp. r. k.
23. Kelemen Artúr, 1895. Bp. izr.	48. Zirner Ákos, 1895. Bp. izr.
24. Környei Gábor, 1895. Bp. r. k.	
25. Krebs Géza, 1894. Bp. ágh. tdm.	

II-ik fiú osztály. — II. Knabenklasse.

1. Balázs György, 1894. Bp. izr.	18. Kmetty Márton, 1892. Kis-Bobrócz,
ágh. tdm.
2. Baumann József, 1894. Bp. ágh.	19. Kurucz József, 1894. Bp. r. k.
3. Benzsay Károly, 1894. Bp. ágh.	20. Liebau Frigyes, 1894. Bp. ágh.
4. Berkovits Oszkar, 1894. Bp. izr.	21. Lippert Lajos, 1894. Bp. ágh.
5. Budai Balázs, 1894. Bp. izr.	22. Litauszky János, 1894. Bp. ágh. tdm.
6. Elischer Ottó, 1894. Bécs, ágh.	23. Loksa Imre, 1894. Bp. ágh.
7. Feistel István, 1894. Bp. ágh. tdm.	24. Löwenstein Andor, 1894. Bp. izr.
8. Fellegi József, 1894. Bp. r. k.	25. Mandel László, 1894. Bp. izr.
9. Fredde Edgár, 1894. Bp. ágh.	26. Meitner Leó, 1894. Bp. izr.
10. Galtein István, 1894. Bp. izr.	27. Molnár Mihály, 1894. Bp. izr.
11. Goldberger András, 1894. Bp. izr.	28. Muhr Árpád, 1894. Bp. ágh.
12. Gomperz Andor, 1894. Bp. izr. mv.	29. Neumann István, 1895. Bp. izr.
13. Hazucha Péter, 1894. Bp. ágh. tdm.	30. Ofner Lipót, 1893. Bp. izr.
14. Hofbauer Lipót, 1894. Bp. ágh.	31. Pajor Ernő, 1894. Bp. ágh.
15. Hollósi Jenő, 1894. Bp. izr.	32. Petánovits László, 1894. Bp. r. k.
16. Horváth István, 1894. Bp. ágh. tdm.	33. Platschek Andor, 1894. Bp. izr.
17. Kadelburger Laj, 1894. Bp. izr.	

*) Rövidítések: ágh. = ágh. hitvallás; — ev. ref. = evangélikus református; — r. k. = római katolikus; — gk. = görög keleti; — izr. = izraelita; tdm. = tandijmentes; — mt. = magántanuló; — ki. = kilépett; — mh. = meghalt.

34. Popper József, 1894. Szemes, izr. mv.
35. Radó Pál, 1894. Bp. izr.
36. Reich Alajos, 1895. Bp. izr.
37. Reich Sándor, 1894. Bp. izr.
38. Róth Lajos, 1894. Bp. ágh.
39. Róth Pál, 1894. Bp. izr.
40. Rottáridesz Fer., 1894. Bp. ágh. tdm.
41. Salzer Pál, 1894. Bp. ágh.
42. Salzer Tibor, 1894. Bp. izr.
43. Schelken Oszkár, 1894. Bp. ágh. tdm.
44. Schlichter György, 1895. Bp. izr.
45. Soltész Imre, 1894. N.-Maros, izr.

46. Sommer Samu, 1894. Bp. izr.
47. Stern Árpád, 1894. Bp. izr.
48. Strem Andor, 1895. Bp. izr.
49. Szili Mátyás, 1894. Bp. izr.
50. Szluka István, 1894. Bp. ágh. tdm.
51. Sztójánovits Emil, 1894. Bp. g. k.
52. Tychó Rezső, 1895. Bp. izr.
53. Velha Mátyás, 1892. Bp. ágh. tdm.
54. Waniesek Mihály, 1894. Bp. ágh. tdm.
55. Weisz Alfréd, 1895. Bp. izr.
56. Zirner Armand, 1894. Bp. izr.

III-ik fiú-osztály.

1. Asbóth Károly, 1893. Bp. ágh. tdm.
2. Balázs Béla, 1893. Bp. izr.
3. Baló Elemér, 1892. Bp. ev. ref.
4. Beierl József, 1893. Bp. ágh.
5. Benzsay Kálmán, 1893. Bp. ágh.
6. Bérczy Károly, 1893. Bp. r. k.
7. Bruck Oszkár, 1894. Bp. izr.
8. Bruckner Alad., 1893. Petrosény, ágh. tdm.
9. Csajka Pál, 1893. Bp. ágh. tdm.
10. Czentner József, 1893. Bp. ágh.
11. Dankovszky Jenő, 1893. Bp. r. k.
12. Dvoržák Norbert, 1893. Bp. r. k.
13. Eschwege Lajos, 1893. Hamburg, izr.
14. Farkas Rezső, 1893. Bp. izr.
15. Fisch Rezső, 1892. Bp. ágh.
16. Fischer Károly, 1893. Bp. ágh.
17. Fock Róbert, 1894. Bp. izr.
18. Gaehler Henrik, 1893. Bp. ev. ref.
19. Glock Miklós, 1893. Bp. ágh. tdm.
20. Gráf Lajos, 1893. Bp. ágh.
21. Grogliott János, 1893. Bp. r. k.
22. Guhraner Alfréd, 1893. Bp. ágh.
23. Halász Ernő, 1893. Bp. ev. ref.
24. Hegyi Kálmán, 1893. Bp. ev. ref.
25. Hollós Béla, 1894. Bp. izr.
26. Horovitz Ernő, 1893. Bp. ágh.
27. Kamarell Tivadar, 1893. Bp. ágh. tdm.
28. Karácsony Géza, 1893. Bécs, ev. ref.
29. Kasper István, 1893. Bp. ágh.
30. Keleti Ártúr, 1892. Bp. izr.
31. Keleti Ernő, 1893. Bp. izr.
32. Kellner István, 1893. Bp. izr.
33. Keresztesi Ágost, 1892. Bp. ágh. tdm.
34. Klein Fer. Gábor, 1894. Bp. izr. kim.
35. Klein Miklós, 1893. Bp. izr.

III. Knabenklasse.

36. Klivényi Endre, 1893. Bp. r. k.
37. Kovács Emil, 1893. Nagy-Károly, r. k.
38. Krieg Frigyes, 1893. Bp. ágh. tdm.
39. Kuttu Károly, 1893. Bp. izr.
40. Ledermann Simon, 1893. Bp. izr.
41. Lumitzer Sándor, 1893. Rév-Bér, ágh. tdm.
42. Mangold Béla, 1893. Bp. izr.
43. Mannheim Károly, 1893. Bp. izr.
44. Markos Béla, 1893. Bp. g. kath.
45. Mayer János, 1893. ev. ref.
46. Meitner Lipót, 1893. Bp. izr.
47. Mertens Aladár, 1893. Bp. r. k.
48. Muhr Kálmán, 1893. Bp. ágh.
49. Neumann Géza, 1893. Bp. izr.
50. Petri Gyula, 1892. Bp. ágh.
51. Popper Andor, 1893. Bp. izr.
52. Radó Tibor, 1893. Siófok, izr.
53. Ráth Géza, 1893. Bp. ágh. tdm.
54. Rockstroh Oszkár, 1893. Bp. ágh.
55. Rosenfeld Ernő, 1893. Bp. izr.
56. Roykó Béla, 1893. Bp. ágh. tdm.
57. Somogyi Lajos, 1892. Bp. ágh. tdm.
58. Steiner Pál, 1893. Bp. izr.
59. Strem János, 1893. Bp. izr.
60. Szántó Jenő, 1893. Bp. ágh.
61. Szávost György, 1893. Bp. ágh.
62. Szimon Viktor, 1892. Bp. r. k.
63. Thurcsányi Hugó, 1892. Bp. ágh.
64. Topits Alajos, 1893. Bp. r. k.
65. Vécsei Leó, 1893. Bp. ágh.
66. Weinberger József, 1893. Bp. izr.
67. Wellis Guidó, 1893. Bp. izr.
68. Weisz Ferencz, 1893. Bp. izr.
69. Wertheimer Oszkár, 1894. Bp. izr.
70. Ziegler Tibor, 1893. Bp. izr.

IV. fiuosztály. — IV. Knabenklasse.

1. Altheim Károly, 1892. Bp. ágh. tdm.
2. Balog Ernő, 1892. Bp. izr.
3. Baronyt András I., 1892. Bp. r. k.
4. Baron Artur, 1892. Bp. izr.
5. Bárány Pál, 1891. Bp. ágh. tdm.
6. Baumgarten Andor, 1893. Bp. izr.
7. Beck Lehel, 1891. Belgrad. izr.
8. Berkovits Andor, 1892. Bp. izr.
9. Bednár Ferencz, 1891. Bp. ágh. tdm.
10. Berák Pál, 1892. Aszód, ágh. tdm.
11. Doctor Raoul, 1891. Bp. izr.
12. Dengyel György, 1892. Bp. ágh.
13. Dezső György, 1892. Bp. izr.
14. Dworzák János, 1892. Bp. r. k.
15. Engel Tibor, 1892. Bp. izr.
16. Elfer Imre, 1893. Bp. izr.
17. Fischer Aladár, 1881. Bp. ágh. tdm.
18. Friedrichen János, 1891. Hamburg, ágh.
19. Glück Frigyes, 1893. Bp. ágh.
20. Hellebronth Antal, 1892. Bp. r. k.
21. Hirschfeld Imre, 1892. Bp. izr.
22. Hecht Ervin, 1892. Bp. izr. kim.
23. Hertkő Andor, 1892. Bp. ágh.
24. Jablánczy Ervin, 1893. Bécs, r. k.
25. Karácsony László, 1892. Bp. ágh.
26. Kelemen Rikárt, 1891. Bp. izr.
27. Keszits Károly, 1892. Bp. r. k.
28. Klein István, 1892. Bp. izr. kim.
29. Kraul Lajos, 1892. Bp. r. k.
30. Kraus Ottó, 1892. Bécs, izr.
31. Krauth Jenő, 1892. Bp. izr.
32. Kund Ede, 1891. Dunakesz, ágh.
33. Kullmann László, 1893. Bp. ágh.
34. Litauszky Ferencz, 1892. Bp. ágh. tdm.
35. Leipold Pál, 1891. Saarluis, r. k.
36. Lübke János, 1892. Bp. ágh.
37. Mészáros Aristid, 1892. Bp. ev. ref.
38. May Imre Gusztáv, 1892. Bp. izr.
39. Mandel Aladár, 1892. Bp. izr.
40. Mauks Ferencz, 1892. Bp. ágh. tdm.
41. Menner Sándor, 1893. Bp. ágh.
42. Mösler Jenő, 1891. Bp. ágh. tdm.
43. Muhr József, 1892. Bp. ágh.
44. Müller Jenő, 1892. Bp. r. k.
45. Neufeld Ferencz, 1892. Bp. izr.
46. Obstgarten Alfr., 1891. Malaczka, ágh.
47. Oestereich Pál, 1892. Bp. izr.
48. Pajor Aladár, 1891. Bp. ágh.
49. Patz József, 1892. Bp. ágh.
50. Pétermann Ján., 1891. Mórág, ágh. tdm.
51. Ráth Zoltán, 1892. Bp. ágh. tdm.
52. Reich Imre, 1892. Bp. izr.
53. Reich Frigyes, 1892. Bp. izr.
54. Reinitz Lajos, 1892. Bp. izr.
55. Róth Béla, 1892. Bp. ágh.
56. Róth Iván, 1891. Bp. izr.
57. Rosenberg Pál, 1892. Bp. izr.
58. Saxlehner András, 1892. Bp. ágh. mt.
59. Schanzer Pál, 1892. Bp. izr.
60. Schmidt Gusztáv, 1892. Bp. ágh. tdm.
61. Seidl Ödön, 1892. Bp. ágh.
62. Stern Frigyes, 1892. Bp. izr.
63. Stern Leo, 1892. Bp. izr.
64. Stern Sándor, 1892. Bécs, izr.
65. Stojanovics Szilárd, 1892. Bp. g. k.
66. Szontagh György, 1892. Bp. ágh.
67. Tauszig Róbert, 1892. Bp. izr.
68. Tellery Istv., 1892. Delki, (Arsfa) ágh.
69. Terényi György, 1892. Bp. izr.
70. Vámosy Loránt, 1892. Bp. ev. ref.
71. Wolf Ernő, 1892. Bp. izr.

I. elemi leányosztály. — I. Mädchenklasse.

1. Bleier Ella, 1895. Bp. izr.	20. Leptér Mariska, 1894. Bp. ágh.
2. Böhm Elza, 1895. Bp. izr.	21. Lévai Lili, 1895. Bp. izr. kim.
3. Brett Rózs, 1895. Bp. izr.	22. Martin Lili, 1895. Zsarnóca, ágh.tdm.
4. Breitner Adél, 1895. Bp. izr. kim.	23. Neprás Juliska, 1895. Bp. ágh. tdm.
5. Deutsch Gertrud, 1895. Bp. izr.	24. Neumann Margit, 1892. N-Várad, izr.
6. Falter Margit, 1895. Brünn, izr.	25. Neufeld Rózs, 1895. Bp. izr.
7. Fischer Rózs, 1895. Bp. izr.	26. Preisach Stefánia, 1895. Bp. izr.
8. Freddel Olga, 1895. Bp. ágh.	27. Róth Livia, 1895. Bp. izr.
9. Friedmann René, 1895. Bp. izr.	28. Soltész Piroška, 1895. Bp. izr.
10. Guttmann Alice, 1895. Bp. izr.	29. Schlesinger Margit, 1895. Versecz, izr.
11. Hellebronth Mariska, 1894. Bp. ágh.	30. Schneider Erzsike, 1894. Bp. ágh. tdm.
12. Hertkó Anna, 1894. Bp. á.h.	31. Schober Gabriella, 1895. Bp. r. k.
13. Hirschfeld Irén, 1895. Bp. izr.	32. Schroif Olga, 1894. Zágráb, ágh.
14. Hödl Karola, 1895. Graz, ágh.	33. Schwertner Mar., 1895. Bp. ágh. kim.
15. Jordán Izabella, 1895. Bp. izr.	34. Takács Mariska, 1894. Bp. ágh. tdm.
16. Kovácsi Erzs., 1894. Rakos-Palota, ágh.	35. Urai Luiza, 1895. Bp. izr.
17. Kulcsár Emilia, 1895. Bp. ágh.	36. Vilha Anna, 1893. Bp. ágh. tdm.
18. Kürthy Aranka, 1894. Bp. ágh.	37. Weisz Margit, 1895. Bp. izr.
19. Ledermann Jozefa, 1895. Bp. izr.	

II. leányosztály. — II. Mädchenklasse.

1. Bartsch Hildegard, 1892. Charlottenburg, ágh. kim.	21. Kormos Alice, 1894. Bp. izr.
2. Bellovits Teréz, 1894. Bp. r. k. tdm.	22. Krausz Erzsébet, 1895. Gyöngyös-mellék, izr.
3. Blau Alice, 1894. Bp. izr.	23. Litzman Alice, 1894. Bp. izr.
4. Boda Kornélia, 1894. Bp. r. k.	24. Lütze Elza, 1894. Bp. ágh. tdm.
5. Braun Regina, 1894. Pécs, izr.	25. Maszarek Ilona, 1894. Bp. ágh. tdm.
6. Braun Renée, 1894. Bp. izr.	26. Mohr Margit, 1894. Bp. izr.
7. Brett Margit, 1894. Bp. izr.	27. Montag Ada, 1894. Bp. izr.
8. Brückner Anna, 1894. Bp. izr.	28. Müller Erzsébet, 1894. Bp. ágh.
9. Csányi Zsuzsanna, 1893. Liptó-Tárnóc, ágh. tdm.	29. Pétermann Erzsébet, 1894. Mórág, ágh. tdm.
10. Dengyel Mária, 1894. Bp. r. k.	30. Radó Klára, 1895. Bp. izr.
11. Gast Olga, 1894. Bp. ágh. tdm.	31. Reisz Ilona, 1894. Bp. izr.
12. Glücksthal Valéria, 1895. Bp. izr.	32. Ringer Lili, 1894. Bp. izr.
13. Hermann Mária, 1894. Bp. izr.	33. Scheidl Jolán, 1894. Bp. ágh.
14. Hittich Adél, 1894. Bp. ágh. tdm.	34. Schletter Gizella, 1894. Bp. r. k.
15. Horner Mariska, 1895. Bp. izr.	35. Stern Frida, 1894. Bp. izr.
16. Hromy Berta, 1894. Bp. ágh.	36. Takács Mariska, 1893. Bp. ref.
17. Járity Hilda, 1894. Bp. r. k.	37. Terray Laura, 1894. Makó, r. k.
18. Kirnbauer Erzsébet, 1894. Bp. ágh. tdm.	38. Vesej Erzsike, 1894. Bp. ágh.
19. Kohn Szerény, 1894. Bp. izr.	39. Waltersdorfer Jolán, 1894. Bp. ágh. tdm.
20. Kölbl Lujza, 1894. Bp. r. k.	40. Zmeskall Jolán, 1895. Újpest, ágh. tdm.
	41. Zuppinger Margit, 1894. Bp. ref.

III. leányosztály. — III Mädchenklasse.

1. Arsenievits Irma, 1892. Bp. g. k.
2. Breitner Szeréna, 1894. Bp. izr.
3. Bruck Irma, 1893. Bp. izr.
4. Bulyovszky Jolán, 1892. Bp. ágh.
5. Delbeck Etel, 1893. Bp. ágh. tdm.
6. Doctor Ada, 1891. Bp. izr.
7. Elkán Klára, 1893. Bp. izr.
8. Feistel Ilonka, 1893. Bp. ágh. tdm.
9. Freddel Irén, 1893. Bp. ágh.
10. Friedmann Vilma, 1893. Bp. izr.
11. Friedrichsen Juanita, 1892. Hamburg, ágh.
12. Frommer Lili, 1893. Bp. izr.
13. Goldberger Jolán, 1893. Bp. izr.
14. Hajesy Rózs, 1893. Rozsnyó, ágh.
15. Hrubán Margit, 1893. Bp. ágh. tdm.
16. Járity Józsi, 1893. Bp. r. k.
17. Juretzky Ilonka, 1894. Bg. ágh. tdm.
18. Kunz Dóra, 1893. Bp. ágh.
19. Luzny Béla, 1893. Brünn, r. k.
20. Mangold Ilonka, 1893. Bp. r. k.
21. Mautner Mariska, 1893. Bp. r. k.
22. Meitner Adrienne, 1893. Bp. izr.
23. Melczer Irén, 1893. Bp. ágh.
24. Mohr Erzsike, 1893. Bp. izr.
25. Perlmutter Jolán, 1892. Bp. izr.
26. Platschek Gizella, 1893. Bp. izr.
27. Podwinecz Erzs, 1893. Bp. izr.
28. Preisach Adél, 1893. Bp. izr.
29. Reichenfeld Vilma, 1893. Bp. izr.
30. Roda Olga, 1893. Bp. r. k.
31. Roth Olga, 1884. Bp. izr.
32. Rudy Elza, 1892. Lussin Grande, r. k.
33. Schober Anna, 1892. Bp. r. k.
34. Scholtz Ilonka, 1892. Bp. ágh. tdm.
35. Schwartz Margit, 1893. Bp. ágh.
36. Schwertner Matild, 1893. Bp. ágh.
37. Simon Margit, 1893. Bp. ágh. tdm.
38. Szávost Ilma, 1892. Bp. ágh. kim.
39. Takács Emma, 1892. Bp. ágh. tdm.
40. Ungár Gizella, 1892. Bp. izr.
41. Weinwurm Emma, 1893. Bp. r. k.
42. Weisz Renée, 1893. Bp. izr.
43. Wolf Margit, 1894. Bp. izr.
44. Zsigmondy Juliska, 1893. Bp. ágh.

IV. leányosztály. — IV. Mädchenklasse.

1. Bártfai Ilona, 1890. Bp. ágh. tdm.
2. Binder Gizella, 1892. Bp. ágh.
3. Breitner Margit, 1892. Bp. izr.
4. Delbeck Magda, 1892. Bp. ágh. tdm.
5. Dorits Ludmilla, 1892. Bp. r. k.
6. Emeritzky Kamilla, 1890. Ménhárt, ágh.
7. Engel Renée, 1892. Bp. izr.
8. Falter Paula, 1891. Brünn, izr.
9. Faragó Böske, 1893. Bp. ágh.
10. Földiák Boriska, 1891. Bp. izr.
11. Földiák Erna, 1891. Bp. izr.
12. Friedmann Margit, 1891. Bp. izr.
13. Gallia Frida, 1892. Troppau, izr. kim.
14. Goldberger Margit, 1892. Bp. izr.
15. Hoffmann Irén, 1892. Bp. izr.
16. Hollós Margit, 1892. Bp. izr.
17. Horváth Gizella, 1892. Bp. ágh.
18. Izák Anna, 1891. Bp. ágh. tdm.
19. Jankovits Stefania, 1891. Bp. ágh. tdm.
20. Kaszanitzky Lenke, 1892. Bp. ágh.
21. Kunz Márta, 1892. Bp. ágh.
22. Lepter Aranka, 1892. Bp. ágh.
23. Mangold Margit, 1890. Bp. r. k.
24. Meitner Lenke, 1892. Bp. izr.
25. Mihalicsék Ilona, 1891. Bp. ágh. tdm.
26. Moser Irma, 1892. Bp. ágh.
27. Mösler Ida, 1889. Bp. ágh. tdm.
28. Naszády Erzsike, 1892. Bp. ágh.
29. Paulusz Gertrud, 1891. Teschen, ágh. tdm.
30. Préger Edith, 1892. Bp. izr.
31. Radó Emilia, 1891. Bp. izr.
32. Rosenfeld Blanka, 1892. Bp. izr.
33. Salzer Ella, 1893. Bp. izr.
34. Schneider Margit, 1892. Bp. ágh. tdm.
35. Schwott Francziska, 1891. Bp. ágh. tdm.
36. Simon Irma, 1891. Bp. ágh. tdm.
37. Sommer Erzs, 1891. Bp. izr.
38. Stern Margit, 1892. Bp. izr.
39. Strem Anna, 1892. Bp. izr.
40. Szili Erzsike, 1892. Bp. izr.
41. Takács Mariska, 1891. Bp. ágh.
42. Tóth Juliska, 1891. Bp. ágh. tdm. kim.
43. Tsuk Jolán, 1892. Bp. izr.
44. Urai Irén, 1892. Bp. izr.
45. Vedei Jolán, 1892. Bp. izr.
46. Walkó Irén, 1891. Bp. ágh.
47. Weil Viola, 1891. Bp. izr.
48. Wieland Vilma, 1891. Bp. ágh.

Polgári leányiskola.

Mädchen-Bürgerschule.

I. polgári leányosztály. — I. Bürger Mädchenklasse.

1. Baján Hedvig, 1890. Mitrovicz, ágh.
2. Baumann Juliska, 1891. Bp. ágh.
3. Berger Alice, 1891. Bécs, izr.
4. Bergerhof Irma, 1890. Bp. ágh.
5. Blakó Mária, 1890. Bp. ágh.
6. Blau Juliska, 1890. Bp. izr.
7. Bleissner Emilia, 1891 Bp. ágh.
8. Bonesó Katalin, 1891. Bp. ágh.
9. Burose Ilse, 1890. Halle ágh.
10. Diamant Paula, 1891. Bp. izr.
11. Doll Gertrud, 1890. Berlin, ágh.
12. Dudik Erzsébet, 1891. Bp. ágh. tdm.
13. Dvorzák Karolin, 1891. Bp. ágh.
14. Farkas Erzs., 1890. Bp. ágh. tdm. kim.
15. Fischer Lili, 1890. Bp. ágh.
16. Forgó Elza, 1891. Bp. izr.
17. Fortner Etelka, 1889. Bécs, ágh.
18. Friediger Teréz, 1891. Bp. izr.
19. Fuchs Renée, 1891. Hatvan, izr.
20. Gescheit Margit, 1891. Bp. izr.
21. Grosz Erzs., 1890. Bp. izr.
22. Gründig Janka, 1889. Freiberg, ágh.
23. Guttman Olga, 1891. Bp. izr.
24. Hermann Márta, 1891. Zólyom, ágh. tdm.
25. Herzmann Margit, 1891. Bp. izr.
26. Holstein Margit, 1891. Bp. izr.
27. Jureczky Emma, 1891. Bp. ágh. tdm.
28. Jurenák Giz, 1890. Tisza Nagyrét, ágh.
29. Kálai Sári, 1891. Bp. izr.
30. Kiss Aranka, 1890. Bp. ágh. tdm. megh.
31. Kollár Blanka, 1892. Bp. izr. mt.
32. Koppstein Emilia, 1890. Siófok, izr.
33. Krakauer Tekla, 1891. Bp. izr.
34. Ledner Margit, 1891. Bp. izr.
35. Lichy Elvira, 1890. Bp. ágh. tdm.
36. Lindner Mariska, 1891. Bp. ágh.
37. Lippner Margit, 1891. Bp. izr.
38. Lotter Elza, 1891. Bp. ágh.
39. Mautner Stefi, 1880. Bp. izr.
40. Müller Mariska, 1891. Bp. ágh.
41. Nuofer Margit, 1889. Bp. ágh. tdm.
42. Oechsln Mariska, 1890. Bp. ev. ref.
43. Páris Vilma, 1890. Bp. ágh.
44. Partl Erzsébet, 1888. So' a, ágh. tdm.
45. Petter Olga, 1891. Bp. ágh. tdm.
46. Podvinez Margit, 1891. Kassa, izr.
47. Pool Vilma, 1890. Bp. ágh.
48. Popper Erzs., 1890. Bp. izr.
49. Raffay Auguszt, 1890. Bp. ágh. tdm.
50. Rákosi Ilona, 1890. Bp. izr.
51. Reis Adél, 1890. Bp. izr.
52. Roda Mariska, 1890. Nasie, r. k.
53. Rudy Gizella, 1889. Bécs, r. k.
54. Ruttkay-Miklós Etelka, 1889. Rutta ágh.
55. Salvendy Frida, 1891. Galgóc, tdm.
56. Salzer Mari-ka, 1891. Bp. ágh.
57. Schmitt Elza, 1880. Bp. ágh.
58. Schoditsch Ilona, 1889. ágh. tdm.
59. Scholtz Aranka, 1891. Bp. ágh. tdm.
60. Schön Juliska, 1891. Bp. izr.
61. Siegmund Ilona, 1890. Medgyes, ágh.
62. Somogyi Anna, 1890. Bp. ágh. tdm.
63. Steirer Rózi, 1891. Bp. izr.
64. Sternberg Mariska, 1890. Bp. izr.
65. Strasser Hermína, 1891. Bécs, ágh.
66. Szántó Irén, 1890. Bp. ágh.
67. Szöcs Kamilla, 1891 Bp. ágh.
68. Szurmay Piroška, 1891. Bp. ágh. tdm.
69. Varga rma, 1890. Bp. r. k.
70. Vargay Krisztina, 1890. Arad, r. k.
71. Vetter Elza, 1890. Bp. ágh.
72. Weinberger Margit, 1891. Bp. izr.
73. Witte Margit, 1890. Bp. ágh.
74. Zwilling Hilda, 1891. Bécs. r. k.

II. polgári leányosztály. — II. Bürger-Mädchenklasse.

1. Adler Szerén, 1890. Bp. izr.
2. Almá-i Aranka, 1890. Bp. izr.
3. Altheim Margit, 1889. Bp. ágh. tdm.
4. Bárány Irma, 1890. Bp. ágh. tdm.
5. Bárány Rózsa, 1889. Bp. ágh. tdm.
6. Baron, Erzs., 1890. Bp. izr.
7. Bauer Elza, 1890. Arad, izr.
8. Benze Katalin, 1890. Bécs, ágh.
9. Dályai Rózsa, 1888. Bp. ágh.
10. Dübél Hilda, 1891. Bécs. ágh. kim.
11. Eisler Alice, 1890. Bp. izr.
12. Elischer Hilda, 1890. Bécs, ágh.
13. Emeritzky Jolán, 1890. Pozsony. ágh.
14. Engel Ella, 1888. Bp. izr.
15. Erdélyi Ella, 1890. Bp. izr.
16. Fisch Henrietta, 1888. Bp. ágh.
17. Fischer Jolán, 1890. Bp. izr.
18. Frankl Olga, 1888. Bécs, izr. kim.
19. Frankl Zsófia, 1890. Bécs, izr. kim.
20. Gatten Irén, 1889. Bp. izr.

21. Hecht Erzs, 1890. Bp. izr. kim.
22. Janisch Irén, 1890. Bp. ágh.
23. Kadelburger Olga, 1889. Bp. izr.
24. Kaiblinger Anna, 1889. Bp. ágh. tdm.
25. Kalledey Margit, 1890. Bp. izr. kim.
26. Kammer Irma, 1890. Gablonz, izr.
27. Keresztesi Viktória, 1888. Bp. ágh. tdm.
28. Klampfer Erzs, 1889. Bp. ágh.
29. Kollár Frida, 1891. Bp. izr.
30. Krausz Erzs, 1889. Bp. izr.
31. Legányi Ilonka, 1890. Bp. ágh.
32. Lepter Ilonka, 1890. Bp. ágh.
33. Lévai Irén, 1890. Bp. izr. k. m.
34. Liebner Olga, 1890. Bp. izr.
35. Márkus Irén, 1891. Bp. izr.
36. Mayer Margit, 1890. Bp. r. k.
37. Messinger Ilona, 1890. Bp. izr.
38. Moskovitz Margit, 1890. Bp. izr.
39. Mösler Mariska, 1887. Szász-Régen, ágh. tdm.
40. Mücke, Elfrida, 1889. Osnabrück, ágh.
41. Müller Ilona, 1890. r. k. B.
42. Naeter Kriemhilda, 1888. Sámson-háza, ágh.
43. Nagel Lili, 1890. Bp. izr.
44. Nagelbach Paula, 1889. Bp. ágh.
45. Nagy Margit, 1890. Bp. ágh. tdm.
46. Neumann Alice, 1889. Bp. izr.
47. Neumann Elza, 1891. Bp. izr.
48. Neumann Teréz, 1889. Giebichenstein, ágh. tdm.
49. Obstgarten Paula, 1889. Szeged, ágh.
50. Ölschlager Ilona, 1890. Bp. ágh. tdm.
51. Österreicher Etel, 1890. Bp. izr.
52. Paulus Emilia, 1889. Teschen, ágh. tdm.
53. Präger Erzsébet, 1890. Bp. izr.
54. Ranosztaj Jul, 1887. Nagyfalva, ágh. tdm.
55. Reisz Gizella, 1890. Bp. izr.
56. Riha Ilona, 1890. Bp. ágh. tdm.
57. Rosenberg Erna, 1890. Bp. izr.
58. Roth Edith, 1890. Nagyváradi, izr.
59. Salzer Erna, 1887. Bp. izr. kim.
60. Schwertner Margit, 1889. Bp. ágh.
61. Schwolt Margit, 1889. Bp. ágh. tdm.
62. Singer Rózsa, 1889. Nagy-Tétény, izr.
63. Sommer Aranka, 1889. Bp. izr.
64. Stern Lili, 1890. Bp. izr.
65. Stern Melánia, 1890. Bp. izr.
66. Stettner Margit, 1890. Bp. izr.
67. Such Etel, 1888. Békés-Csaba, ágh. tdm.
68. Szaufnauer Irma, 1889. Bp. ágh.
69. Tausig Margit, 1891. Bp. izr.
70. Tycho Margit, 1890. Bp. izr.
71. Wack Margit, 1890. Bp. ágh.
72. Weiler Irma, 1889. Bp. ágh. tdm.
73. Weinrich Anna, 1888. Medgyes, ágh. tdm.
74. Wlassics Olga, 1889. M.-Vásárhely, ev. ref.
75. Zechmeister Anna, 1890. Bp. r. k.

III. polgári leányosztály. — III. Bürger Mädchenklasse.

1. Achs Rózsa, 1888. Bp. ágh.
2. Bagyinka Ilona, 1889. Szeged, ágh.
3. Brunner Margit, 1890. Bp. ágh.
4. Brunner Vilma, 1889. Bp. ágh.
5. Burgert Anna, 1887. Bp. ágh. tdm.
6. Constantin Natália, 1889. Pozsony, ágh.
7. Dobosy Karolin, 1887. Kőveskállya, ágh. tdm.
8. Elkán Irén, 1889. Bp. izr.
9. Ellinger Rózsa, 1888. Bp. izr.
10. Endreffy Erzs, 1889. Felső-Szeli, ágh. tdm.
11. Endreffy Eugenia, 1889. Felső-Szeli, ágh. tdm.
12. Faragó Margit, 1890. Bp. ágh.
13. Fischer Lili, 1889. Baja, izr. kim.
14. Fischer Margit, 1889. Bp. izr.
15. Fleck Ilona, 1888. Bp. ágh.
16. Földiák Lili, 1889. Bp. izr.
17. Frees Katalin, 1888. Bp. ágh.
18. Freud Gizella, 1889. Bp. izr.
19. Friedrichsen Ant., 1883. Hamburg, ágh.
20. Fuchs Erzs, 1889. Bp. izr.
21. Gelb Frida, 1887. Ublja, izr.
22. Glaser Frida, 1889. Bp. izr.
23. Gold Blanka, 1888. Kassa, izr.
24. Hamburger Rózsa, 1889. Bp. izr.
25. Hautzinger Ilona, 1889. Lébeny, ágh.
26. Heller Mariska, 1889. Bp. izr.
27. Holstein Sarolta, 1889. Bp. izr.
28. Horner Elvira, 1890. Bp. izr.
29. Károlyi Gizella, 1888. Bp. ágh. tdm.
30. Kaufmann Irén, 1889. Bp. izr.
31. Klivényi Erzs, 1889. Bp. r. k.
32. Koleszár Irma, 1888. Bp. ágh.
33. Koricsánszky Etel, 1888. Bp. ágh. tdm.
34. Koritsánszky Irén, 1889. Bp. ágh.
35. Krakauer Karolin, 1889. Bp. izr.
36. Kund Olga, 1888. Dnnakesz, ágh.
37. Kupfer Renée, 1889. Bp. izr.
38. Lányi Gizella, 1889. Bp. izr.
39. Leopold Matild, 1889. Berlin, r. k.
40. Litzmann Lili, 1889. Bp. izr.
41. Lukács Stefánia, 1889. Bécs, izr.
42. Lüders Ilona, 1888. Bp. ágh.
43. Michalicsek Anna, 1888. Bp. ágh. tdm.
44. Münzer Piroska, 1889. Bp. izr.
45. Neprás Anna, 1889. Bp. ágh. tdm.
46. Obláth Ilona, 1889. Bp. izr.
47. Partl Emma, 1886. Sofia, ágh. tdm.
48. Posszert Emma, 1888. Bp. r. k.
49. Preisz Irén, 1889. Bp. ágh.
50. Ráczkevy Margit, 1888. Bp. ev. ref.
51. Reidner Anna, 1889. Bp. ágh. tdm.

52. Richon Eleonóra, 1887. Pusztá-Földemes. ágh.
53. Roháts Margit, 1888. Bp. ágh. tdm.
54. Roth Alice, 1888. Bp. izr.
55. Scheer Irma, 1889. Bp. ágh. tdm.
56. Schulz Etel, 1889. Temesvár, ágh. tdm.
57. Sefcsik Józsa, 1889. Bp. ágh. tdm.
58. Simonyi Ilona, 1889. Bp. izr.
59. Skrada Zsuzsanna, 1888. Pilis, ágh.
60. Steinmann Stefi, 1889. Bécs, izr.
61. Stratzinger Ilona, 1889. Bp. ágh. tdm.
62. Sturm Renée, 1889. Bp. izr.

63. Szafka Sarolta, 1888. Bp. ágh.
64. Szentgyörgyi Edit, 1889. Losonc, ágh.
65. Szirányi Jolán, 1889. Erzsébetfalva, ágh. tdm.
66. Teasdale Adorka, 1889. Bp. ágh.
67. Urban Magda, 1889. Bp. izr.
68. Varga Jolán, 1888. Orosháza, ágh. tdm.
69. Vécsey Margit, 1889. Bp. ágh.
70. Weil Edit, 1889. Bp. izr.
71. Weinberger Irén, 1888. Bp. ágh.
72. Zirner Lili, 1889. Bp. izr.

IV. polgári leányosztály. — IV. Bürger Mädchen klasse.

1. Ahss Irén, 1887. Bp. ágh.
2. Bäck Erzsébet, 1887. Bp. izr.
3. Balogh Irén, 1887. Bp. ágh.
4. Báron Miczi, 1889. Bp. izr.
5. Böngerfi Margit, 1888. Bp. ágh.
6. Bretschneider Lenke, 1888. Bp. izr.
7. Constantin Milicza, 1888. Pozsony, ágh.
8. Endreffy Vilma, 1887. Domony, ágh. tdm.
9. Engel Elza, 1888. Bp. izr.
10. Fabricius Edit, 1888. Bp. r. k.
11. Farkas Ilona, 1888. Bp. ágh. tdm.
12. Fecht Elza, 1888. Bp. ágh.
13. Fehér Margit, 1888. Bp. izr.
14. Forgó Irén, 1888. Bp. izr.
15. Gerő Gizella, 1888. Bp. izr.
16. Gömöry Irén, 1888. Bp. ágh. kim.
17. Groszmann Aranka, 1886. Bp. izr.
18. Guttmann Margit, 1888. Bp. izr.
19. Halász Margit, 1888. N.-Kőrös, ev. ref.
20. Hecht Lenke, 1887. Bp. izr.
21. Hollub Ágosta, 1888. Budafok, r. k.
22. Horváth Jerta, 1887. Bp. ágh.
23. Husz Gizella, 1886. Bp. ágh. tdm.
24. Kaszaniczky Éva, 1888. Bp. ágh. tdm.
25. Kaufmann Ilon. 1888. Bp. izr.
26. Kirchknopf Mariska, 1887. Bp. ágh.
27. Kiss Etelka, 1888. Bp. ágh.
28. Klein Bertz, 1887. Krompach, ágh. tdm.
29. Klein Magda, 1889. Bp. izr.
30. Klein Stefánia, 1889. Bp. izr.
31. Kölbl Berta, 1888. Bp. r. k.
32. Koob Margit, 1887. Bp. ágh.

33. Koppstein Rózsa, 1888. Siófok, izr.
34. Kriegler Paula, 1888. Bp. izr.
35. Kutlik Irén, 1887. Glozsán, ágh. tdm.
36. Lévai Ilona, 1888. Bp. izr.
37. Loschitz Juliska, 1888. Bp. izr.
38. Mayer Margit, 1886. Bp. ágh.
39. Milhofer Margit, 1888. Bécs, izr.
40. Mintz Stella, 1883. Bp. izr.
41. Mo'nár Edit, 1886. Bp. ev. ref.
42. Molnár Margit, 1888. Bp. ev. ref.
43. Moser Erzsébet, 1888. Bp. ágh.
44. Nagy Ilona, 1889. Bp. izr.
45. Paksy Jolán, 1887. Bp. ev. ref.
46. Pollák Gizella, 1888. Bp. izr.
47. Pollák Margit, 1888. Bp. izr.
48. Preisz Gizella, 1887. Bp. ágh.
49. Rákosi Aranka, 1887. Bp. izr.
50. Rosenberg Paula, 1888. Bp. izr.
51. Schleifer Elza, 1888. Bp. izr.
52. Schneider Emma, 1888. Bp. ágh. tdm.
53. Schulek Irén, 1888. Bp. ágh.
54. Schwarcz Stefánia, 1888. Bp. izr.
55. Soltész Emma, 1887. Bécs, ágh. tdm.
56. Soltész Mária, 1887. Bp. ágh.
57. Stadler Kamilla, 1888. Bp. izr.
58. Strasser Margit, 1888. Bécs, ágh.
59. Taussig Hermir, 1889. Bp. izr. kim.
60. Textoris Elza, 1888. Bp. ágh.
61. Urai Aranka, 1838. Bp. izr.
62. Velencei Edit, 1888. Bp. ágh.
63. Walka Margit, 1887. Bp. ágh.
64. Weiler Jolán, 1887. Bp. ágh. tdm.
65. Weinberger Margit, 1888. Baja, izr.
66. Weiss Stefánia, 1888. Bp. ágh.

**A budapesti ág. hitv. evang. magyar és német
gyülekezet nép- és polgári iskolájának**

nyilvános osztály-vizsgáit

a folyó 1901—1902-iki tanév végén

a következő sorrendben tartjuk meg:

1. Pénteken, jun. 13-án d. e. 9—12 óráig: az I. polg. leányosztály. (Osztálytanító: Mikolik Kálmán.)
 2. Szombaton, jun. 14-én d. e. 9—12 óráig: a II. polg. leányosztály. (Osztálytanító: Kardeván Vilmos.)
 3. Hétfőn, jun. 16-án d. e. 9—12 óráig: a III. polg. leányosztály. (Osztálytanító: Scholtz Lajos.)
 4. Kedden, jun. 17-én d. e. 9—12 óráig: a IV. polg. leányosztály. (Osztálytanító: Falvay Antal.)
 5. Szerdán, jun. 18-án d. u. 4 órakor: a polg. iskola növendékeinek énekvizsgája Bruckner Frigyes vezetése alatt.
 6. Szerdán, jun. 18-án d. e. 8—10 óráig: az I. elemi fiúosztály. (Osztálytanító: Kalma Pál.)
 7. Szerdán, jun. 18-án d. e. 11—1 óráig: a II. elemi fiúosztály. (Osztálytanító: Alex Albert.)
 8. Csütörtökön, jun. 19-én d. e. 9—12 óráig: a III. elemi fiúosztály. (Osztálytanító: Kurz Samu.)
 9. Pénteken, jun. 20-án d. e. 9—12 óráig: a IV. elemi fiúosztály. (Osztálytanító: Lux Ede.)
 10. Pénteken, jun. 20-án d. u. 4 órakor: a III. és IV. elemi fiúosztályok énekvizsgája: Bruckner Fr. énektanár vezetése alatt.
 11. Hétfőn, jun. 23-án d. e. 8—10 óráig: az I. elemi leányosztály. (Osztálytanító: Jakobei Margit.)
 12. Hétfőn, jun. 23-án d. e. 11—1 óráig: a II. elemi leányosztály. (Osztálytanító: Tomassek Ilona.)
 13. Kedden, jun. 24-én d. e. 9—12 óráig: a III. elemi leányosztály. (Osztálytanító: Falvay Gizella.)
 14. Szerdán, jun. 25-én d. e. 9—12 óráig: a IV. elemi leányosztály. (Osztálytanító: Mokry Eszter.)
-

A tornatanítás eredményét

bemutatja **Scholtz Lajos** tanító a leányok utolsó tornaóráiban u. m.:

1. Szombaton,	jun.	7-én d. e.	10—11-ig a III. elemi leányosztálylyal
2. Szombaton,	jun.	7-én d. e.	11—12-ig a IV. elemi " "
3. Szombaton,	jun.	7-én d. e.	12—1-ig a III. polg. " "
4. Hétfőn,	jun.	9-én d. e.	11—12-ig az I. polg. " "
5. Hétfőn,	jun.	9-én d. e.	12—1-ig a II. polg. " "
6. Szerdán,	jun.	11-én d. e.	12—1-ig a IV. polg. " "

Miklósy János tornatanító pedig a fiúk utolsó tornaóráiban u. m.:

7. Hétfőn,	jun.	16-án d. u.	4—5-ig a III. fiuosztálylyal
8. Kedden,	jun.	17-én d. u.	4—5-ig a IV. " "

A francia nyelv tanításban résztvevett tanulók vizsgáját szombaton, június 14-én d. u. 4—5 óráig tartjuk.

Az osztály-vizsgákat a gymn. épület II. em. nagy termében, a tornavizsgákat pedig a földszinti tornacsarnokban tartjuk.

A rajztanítás eredményeit, valamint a leányok kézi munkáit az illető osztályok vizsgáin mutatjuk be.

A róm. kath. növendékek vallás-vizsgálja jun. 10-én, kedden d. e. 12—1 óráig tartatik a IV. el. leány oszt. tantermében

Az izr. növendékek vallásvizsgálai:

jun.	8-án d. e.	9—11-ig az I. és II. polg leányosztálybelieké
jun.	10-én d. u.	3—5-ig a III. és IV. polg. leányosztálybelieké
jun.	9-én d. e.	11—12-ig a III. elemi oszt. fiuké
jun.	9-én d. u.	4—5-ig a IV. elemi oszt. fiuké
jun.	10-én d. e.	10—11-ig az I. elemi oszt. fiuké
jun.	10-én d. e.	11—12-ig a II. elemi oszt. fiuké
jun.	13-án d. u.	2—4-ig az I. és II. elemi oszt. leányoké
jun.	15-én d. e.	9—11-ig a III. és IV. elemi oszt. leányoké.

 Mind ezen vizsgákra iskoláink m. t. elöljáróit, a növendékek szüleit vagy gyámjait és az oktatásügy barátait tisztelettel meghívjuk.

A jövő tanévre vonatkozó értesítés.

1. Az 1902/1903-iki tanév szeptember 1-én kezdődik, a rendes oktatás szombat szept. 6-án.

2. Szeptember 1., 2. és 3-án 8—12 óráig csakis prot. növendékeket irunk be; szept. 4. és 5-én d. e. 8—12-ig pedig azon más-

felekezetű növendékeket, kik már a lefolyt tanévben is intézetünkbe jártak.

3. Nem protestáns növendékeket, kik eddig még nem voltak ezen intézet növendékei, csak akkor vehetünk föl, ha a hely megengedi; miért is ezeket csak szept. 6-án d. e. 10—12 óráig irhatjuk be.

4. Kérjük a t. szülőket, hogy a gyermekeiknek születési évét és napját a beiratásnál születési okmánynyal, a történt himlő-beoltást pedig orvosi bizonyítványnyal igazolják, és a beiratási napokat és órákat pontosan betartsák; mert a meghatározott számon túl (nevezetesen I. 50, II. 60, III. 70, s IV. 80.) senki sem vétetik fel az egyes osztályokba, még akkor sem, ha a megelőző évben is már tanítványnunk lett volna.

5. A nt. Egyházválasztmány az elemi- és polgári osztályokban fizetendő tandíjakat következő módon szabályozta:

Az elemi osztályokban fizetnek az ág. hitv. evangélikusok: 28 koronát a reformátusok és nem cselekvényes egyháztagok: 40 koronát, a más felekezetűek: 80 koronát — polgári osztályokban fizetnek az ág. hitv. evangélikusok: 36 koronát, a reformátusok és nem cselekvényes egyháztagok: 48 koronát; és a más felekezetűek: 100 koronát.

6. Pót-, felvételi-, és magánvizsgák, előleges bejelentése után, szeptember első hetében tartatnak.

Felvételi vizsgát azon tanulóktól is követelünk, kik a folyó tanévben netalán a rendes vizsga előtt bármily okból kimaradtak.

7. A rendes tanítás kezdetén minden beírt növendék okvetlenül tartozik osztályában megjelenni, és a ki legkésőbb szeptember 15-éig sem jelent meg, azt kilépettnek tekintjük és helyét más jelentkezővel töltjük be.

8. Miután az 1868. XXXVIII. t. cz. 7. §-a értelmében a szülői háznál tanult növendékek is kötelesek valamely nyilvános tanintézetnél évenként vizsgát tenni, a nálunk magánvizsgára jelentkező tanuló csak azon esetben fognak valamely felsőbb osztály tantárgyaiból megvizsgáltatni, ha a megelőző osztályokról hivatalos jellegű bizonyítványt felmutatnak. Az ily vizsgákért a gyűl. pénztárba 12 kor. fizetendő; azonkívül elemi tanuló magánvizsgájának díja 20 kor.; polg. isk. magánvizsgáé 30 kor.

9. Minden növendék köteles a beiratás alkalmával az első félévi tandíjat lefizetni.

10. A fizetésre egyáltalán képtelen evang. szülők a gyermekeik után járó tandíj lefizetése alól felmentethetnek, ha a szegénységi bizonyítványukat gyülekezetünk lelkészi hivatalánál láttamoztatják, s az a népiskola igazgatója által a nt. egyházválasztmány elé terjesztetik. Ily folyamodványok minden évben ujjolag benyújtandók.

 Miután az ág. hitv. ev. főgym. I. osztályába való felvételnél a mi IV. osztályunkat jó eredménnyel végzett fiuk elsőbbségben részesülnek, különösen figyelmeztetjük a tiszt. szülöket, ha **fiaikat jövő évre a mi gymnasiumunkba akarják járatni**, hogy az illető fiukat még **ezen tanév befejeztével**, azaz: június hó 27—28-án a főgymnasium igazgatójánál beírassák és akkor a szükséges iratokat, a) a *születési okmányt*, b) a IV. elemi osztályról szóló iskolai és c) a szabályos himlő oltási bizonyítványt okvetlenül magukkal hozzák; mert csak ezen feltételek *pontos* betartásával számíthatnak *biztos* felvételre.

Kelt Budapesten, a pesti ág. hitv. ev. magyar és német egyházgyülekezet választmányának megbízásából

1902. június hó 2-án

a tanító testület nevében:

Falvay Antal,

e. i. igazgató.

An der Volks- und Bürgerschule

der

ung. u. deutschen ev. Gemeinde A. C. in Budapest
werden die

ö f f e n t l i c h e n P r ü f u n g e n

des Schuljahres 1901/1902

in folgender Ordnung abgehalten :

1. Freitag, den 13. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die I. Klasse der Mädchen-Bürgerschule. (Klassenvorstand: Mikolik.)
2. Samstag, den 14. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die II. Klasse der Mädchen-Bürgerschule. (Klassenvorstand: Kardeván.)
3. Montag, den 16. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die III. Klasse der Mädchen-Bürgerschule. (Klassenvorstand: Scholtz.)
4. Dienstag, den 17. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die IV. Klasse der Mädchen-Bürgerschule. (Klassenvorstand: Falvay.)
5. Mittwoch, den 18. Juni nachm. 4 Uhr: Gesangsprüfung der Mädchen-Bürgerschule. unter Fr. Bruckner.)
6. Mittwoch, den 18. Juni vorm. v. 8—10 Uhr: die I. Elementar-Knabenklasse. (Lehrer: Paul Kalma.)
7. Mittwoch, den 18. Juni vorm. v. 11—1 Uhr: die II. Elementar-Knabenklasse. (Lehrer: Alex. Albert.)
8. Donnerstag, den 19. Juni vorm. v. 9—11 Uhr: die III. Knabenklasse. (Lehrer: Kurz.)
9. Freitag, den 20. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die IV. Elementar-Knabenklasse. (Lehrer: Lux.)
10. Freitag, den 20. Juni nachm. 4—5 Uhr: Gesangsprüfung der III. und IV. Knabenklasse unter Friedrich Bruckner.)
11. Montag, den 23. Juni vorm. v. 8—10 Uhr: die I. Elementar-Mädchenklasse. (Lehrerin: Marg. Jakobei.)
12. Montag, den 23. Juni vorm. v. 11—1 Uhr: die II. Elementar-Mädchenklasse. Lehrerin: Tomassek.)
13. Dienstag, den 24. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die III. Elementar-Mädchenklasse. (Lehrerin: Gizella Falvay.)
14. Mittwoch, den 25. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die IV. Elementar-Mädchenklasse. (Lehrerin: Eszter Mokry.)

Das Schauturnen

der Mädchen hält in den letzten diesjährigen Turnstunden
Lehrer: **Ludwig Scholtz.**

1. Samstag, den 7. Juni vormittags von 10—11 Uhr mit
der III. Elementarschulklasse.
2. Samstag, den 7. Juni vormittags von 11—12 Uhr mit der
IV. Elementarschulklasse.
3. Samstag, den 7. Juni vormittags von 12—1 Uhr mit
der III. Bürgerschulklasse.
4. Montag, den 9. Juni vormittags von 11—12 Uhr mit
der I. Bürgerschulklasse.
5. Montag, den 9. Juni vormittags von 12—1 Uhr mit der
II. Bürgerschulklasse.
6. Mittwoch, den 11. Juni vormittags von 12—1 Uhr mit der
IV. Bürgerschulklasse

Das Schauturnen der Knaben leitet Turnlehrer: **Johann Miklóssy.**

7. Montag, den 16. Juni, nachmittags von 4—5 Uhr mit der
III. Elementarschulklasse.
8. Dienstag, den 17. Juni nachmittags von 4—5 Uhr mit der
IV. Elementarschulklasse.

Die Prüfung aus der **französischen Sprache** findet Samstag,
den 14-ten Juni Nachmittags von 4—5 Uhr statt.

Die ordentlichen Prüfungen der einzelnen Klassen werden im
grossen Saale II. St. des Gymnasialgebäudes, die Turnprüfun-
gen aber in der Turnhalle, ebener Erde, kleiner Hof abgehalten.

Der Erfolg des Zeichenunterrichtes, sowie die Proben der
weiblichen Handarbeiten sind an den Prüfungstagen der
betreffenden Klassen zur Ansicht aufgelegt.

 Zu diesen Prüfungen laden wir hiemit die **P. T. Vorsteher der
Gemeinde, die Eltern und Vormünder, sowie die Freunde des Un-
terrichtswesens** höflichst ein.

Aufnahme-Vorschriften.

1. Das Schuljahr 1902/1903 beginnt am 1., der Unterricht
am 6. September.

*Am 1. 2. und 3. September von 8—12 Uhr werden nur
protestantische Zöglinge eingeschrieben, am 4. und 5. September
vormittags aber jene Kinder anderer Confession, welche schon im
verflossenen Jahre Zöglinge unserer Schule waren.*

3 *Nicht protestantische Schüler*, die bisher unserer Anstalt nicht angehört haben, können nur dann aufgenommen werden, wenn es der Raum gestattet; weshalb deren regelmässige Einschreibung höchstens am 6. September vormittags von 10—12 Uhr erfolgen kann.

4. Die Eltern werden gebeten, Jahr und Tag der Geburt ihrer Kinder mittelst Geburtsscheines, *die stattgefundene Impfung ihrer Kinder aber mittelst ärztlichen Zeugnisses* zu bestätigen, sowie auch *die Einschreibtage und Stunden* unsomehr genau einzuhalten, da über die festgesetzte Schüler-Zahl der einzelnen Klassen (namentlich I. Kl. = 50, II. Kl. = 60, III. Kl. = 70, u. IV. Kl. = 80) niemand mehr aufgenommen werden darf, selbst dann nicht, wenn der verspätet sich Meldende auch schon Zögling unserer Schule war.

5. Das löbl. Presbyterium unserer Gemeinde hat das Schulgeld an unseren Volks- und Bürgerschulen folgendermassen abgerundet:

In den Elementarschulen zahlen die Evangelischen A. C.: 28 Kron. die Reformirten und die nicht activen Gemeindemitglieder: 40 Kron. nicht protestantische Schüler: 80 Kron.; — in den Bürgerschulklassen zahlen die Evangelischen A. C.: 36 Kron., die Reformirten und nicht activen Gemeindemitglieder: 48 Kron. und die nicht protest. Schüler: 100 Kron.

6. Nach-, Aufnahms- und Privatprüfungen werden nach vorhergegangener Anmeldung in der ersten Woche des Septembers vorgenommen.

7. *Bei Beginn des regelmässigen Unterrichtes hat jeder eingeschriebene Schüler unbedingt in seiner Klasse zu erscheinen; wer spätestens bis zum 15. September nicht erschienen ist, wird als ausgetreten betrachtet und seine Stelle anderwärts besetzt.*

8. Nachdem laut §. 7. d. Gesetz-Artikel XXXVIII. v. J. 1868. die im elterlichen Hause **privatim** unterrichteten Schüler ebenfalls verpflichtet sind, alljährlich an einer öffentlichen Lehranstalt Prüfung abzulegen, können die bei uns sich zur Privatprüfung meldenden Zöglinge nur dann aus den Lehrgegenständen einer höheren Klasse geprüft werden, wenn sie aus den vorhergehenden Klassen ein giltiges Zeugnis aufzuweisen vermögen. Für solche Prüfungen sind an die Gemeindekasse 12 Kron. zu entrichten. ausserdem für die Elementarschüler-Privatprüfung 20 Kron. für die Bürgerschüler-Privatprüfung 30 Kron. zu zahlen.

9. Jeder Zögling ist verpflichtet, bei der Einschreibung das Schulgeld für das erste Halbjahr zu erlegen.

10. Ganz zahlungsunfähige protestantische Zöglinge können von der Entrichtung des Schulgeldes befreit werden, wenn sie sich mit einem kurzgefassten schriftlichen Gesuche, dem ein von einem der Herren Prediger unterschriebenes Armutszeugnis beigelegt ist, durch den Rektor an das löbl. Presbyterium der Gemeinde wenden, und wenn dieses ihre Bitte als begründet anerkennt. Solche Gesuche müssen jedes Jahr aufs neue eingereicht werden.

 Nachden bei der Aufnahme in die I. Klasse unseres evang. Obergymnasiums diejenigen Knaben, welche unsere IV. Elementarklasse mit gutem Erfolge absolvirten, in erster Reihe berücksichtigt werden, ersuchen wir jene geehrten Eltern, welche gesonnen sind, ihre Knaben im nächsten Schuljahre in unserem Gymnasium unterrichten zu lassen: sie mögen die betreffenden Schüler am Schlusse dieses Schuljahres d. i. am 27. und 28. Juni vormittags von 8—12 Uhr bei dem Gymnasialdirector inscribieren lassen; bei dieser Gelegenheit die nötigen Dokumente: a) Die Geburtsmatrikel, b) Das Schulzeugniss der IV. Klasse und c) den gesetzlichen Impfschein um so gewisser beibringen, da sie nur bei genauer Befolgung dieser Bedingungen auf die gewisse Aufnahme ihrer Knaben rechnen können.

Zufolge Auftrages des Presbyteriums der ung. und deutsch ev. Gemeinde A. C. in Pest — Budapest, den 27-ten Juni 1902.

Im Namen des Lehrkörpers:

Anton Falvay,

d. Z. Rektor.

